

# Tärä Tikani Nitre Hebreokrä

## Hebreos

Tärä ne tikani nitre israelita tödekaka Jesubti die mikakäre. Nitre israelita abko kädianta hebreo amne arabe kädianta judio arato. Niaratre abko juta kwatibe, akwa kädianta ketamä. Nirekwe tärä Hebreos ne tikani gare ñakare metre. Pablo käkwe tikani abko ni ruäre tä nütüre. Ni mda abko tä Bernabé niere amne ni mda abko tä Apolos niere, akwa nirekwe tikani abko gare ñakare metre nie. Nitre romanobo ngämi juta Jerusalén juen ngwarbe kä 70, ye känenkri tärä ne namanina tikani nütüta.

Nitre israelita tödekaka Jesubti, kräke tärä ne tikani niaratre die mikakäre nünenkä dite Jesukristobtä, ñobtä ñan angwane niaratre nämane ja tare nike tödekabtä Jesubti amne ni ruäre tö namani trö kwitai Jesukristoye Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye mikakäreta täte. Jesukristo di ñakare era metre niaratre die mikakäre, aiseite trö kwitadre ie abko ni ni ngökaka nämane dirire ietre. Ye mden kisete, ni tärä ne tikaka käkwe Jesukristo bä mikani krörö ietre: Jesukristo köböire abko Ngöböta ja mike gare bäri metre ta. Kira Ngöbökwe blitabare ja kukwei niekä niekä köböire, angele köböire amne Moisés köböire, akwa mrä blitabare bäri metre kwe ja Odei itibe Jesukristo köböire.

Mdakäre abko, Ngöbökwe kukwe ükadite btin nitre israelitabe abko Ngöbökwe niebare kira, kukwe btin ye abko namani bare Jesukristo köböire abko tärä ne tä mike gare. Erere arato, juta Jerusalén yete nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nämane jändrän kämike köbö kwatirekwatire nitre israelita ngite ye diankakäre mento btä, akwa nuenbare kwetre köbö kwatirekwatire ñobtä ñan angwane jändrän ngwarbe di ñakare ni ngite diantarikrä mento nibtä. Akwa Jesukristo abko krütani batibe ni ngite diankakäre mento nibtä, ye abko namani ütiäte kärekäre Ngöbö ngwärekre, aiseite Jesukristo abko bäri kuin amne bäri ütiäte, aiseite niara aibehti nikwe tödekadre amne niara aibe jiebti ni rikadre. Mtare niarata Ngöbö ngwärekre kä käinbti blite Ngöböbe nikrä.

Jesukristo abko bäri ütiäte, aiseite nitre israelita tödekaka bti käkwe ñan trö kwitadre ie. Jesukristo köböire Ngöbökwe ji tikani btin ni kräke nebe Ngöbö kanti kä käinbti, aiseite ni rabadre juto biare ja tare nike tödekabtä Jesubti abko tärä ne tä mike gare nie. Nikwe Jesukristo rükandrete ne angwane, Ngöbökwe ni mikadre ja ngie nuen, Ngöbökwe nitre israelita nünanka kira mikani ja ngie nuen ye kwrere.

### Ngöbökwe blitabare ja Odei Jesu köböire

**1** <sup>1</sup>Ti mräkätre, nitre Ngöbö kukwei niekä,<sup>a</sup> köböire Ngöbökwe blitabare bäre bäre bätäkä ngwarbe ni mräkä kirakira ben. <sup>2</sup>Akwa kä mrä ne ngwane abko Ngöbökwe blitabarera ünän täte nibe niara Odei jen kwe Jesukristo ye köböire. Ngöbökwe ja Odei mikani jändrän jökrä bkänkä amne niara köböire Ngöbökwe kä käinta amne kä temen dätebare. <sup>3</sup>Ngöbö Odei ye abko tä Ngöbö töi kuin bä nuäre mike gare nie. Erere arato, Ngöbö Odei abko ja kwrere Ngöböbe amne Ngöbö abko ño, ye abko tä bä mike metre ta nie. Mdakäre abko, Ngöbö Odei ye arabe tä jändrän jökrä ketete kuin ketetibe ja kukwei di kri köböire. Erere arato, kukwe kämekäme nibtä ye dianinkä jökrä mento nibtä kwe, käkwe ni bätäninte amne ni mikani merebe jökrä kwe, bti nikaninta kä käinbti, kanti Ngöbökwe mikani bäri ütiäte kri, ye bä mikakrä mikani tākänintbe kwe ja küde ruenkri.

### Jesu abko bäri ütiäte angeletre ngwä

<sup>4</sup>Amne Ngöbökwe mikani bäri ütiäte kri angeletre ngwä. Niara kädekani ño Ngöbököwe, ye abko namani bäri ütiäte angeletre jökrä bti ta abko namani bare kore.

<sup>5</sup>Angele ñakare jire iti abko ie Ngöbököwe niebare krörö:

Ma abko ti Odei tikwe, ye abko tita mike gare ni jökräye mtare,

Salmos 2.7

niebare Ngöbököwe niara Odei Jesuye.

Erere arato, angele ñakare jire iti, ie Ngöbököwe niebare krörö:

Ti rabadre niara Rün jen kwe amne, niara rabadi ti Odei jen tikwe,

2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13

abko Ngöbököwe niebare ñakare jire chi kore angelebtä. <sup>6</sup>Akwa tärä mda Ngöbö Kukweibtä, Ngöbököwe ja Odei mubai mikani gare ni jökräye angwane, niebare kwe:

Angele Ngöbököwe jire jökrä käkwe niara mika ütiäte jae,

Deuteronomio 32.43

niebare Ngöbököwe. <sup>7</sup>Amne angelebtä abko Ngöböta niere krörö ja Kukweibtä:

Tita angele tikwe mike näin jötrö müre kwrere amne niaratre tä sribi nuene ñukwä jutra kwrere tikrä,

Salmos 104.4

nieta Ngöbököwe. <sup>8</sup>Akwa Ngöbö Odei Jesu abkobtä nieta krörö Ngöbö Kukweibtä:

---

**a 1.1** nitre Ngöbö kukwei niekä btä blitata nete abko ni jökrä Ngöbö kukwei niekä, köböire Ngöbököwe blitabare Jesukristo känenkri. Ruäre abko Moisés, Jeremías, Isaías, Oseas, Malaquías amne Juan Bautista.

Ngöbö, mata gobrane, ye rabadi kärekäre amne, mata gobrane kuin era metre ni jökräbtä.

<sup>9</sup> Mata jändrän jökrä kuin tarere amne, jändrän jökrä kämekäme, yebtä ma mätä.

Ye mdenbtä abko Ngöbö makwe käkwe ma dianinkä jenena jakrä amne, kä nuäre mikani täte jökrä mabtä abko köböire ma mikani bäri ütiäte kri ma kukwe muko mda mda ngwä,

Salmos 45.6-7

abko Ngöbökwie niebare niara Odei Jesubtä. <sup>10</sup> Erere arato, Ngöböta niere krörö btä:

Ti Dänkien, kena dekä makwe kä temen ne dätebare amne, ja kise jenbti makwe kä käinta dätebare.

<sup>11</sup> Angwane kä ye abko näin jökrä ta, akwa ma abko tädi kärekäre.

Dän tä kite ngututüre tä niken ngwarbe jökrä, ye kwrere kä temen, kä käinta näin ngwarbe jökrä.

<sup>12</sup> Amne dän mriakata, ye kwrere makwe kä temen amne kä käinta mriadikä jökrä.

Amne nita dän mdara jire kite jabtä, ye kwrere makwe kä kwitadi jökrä.

Akwa ma abko tädi ja kwrere kärekäre amne ma ñan krütadi jire chi,

Salmos 102.25-27

abko Ngöböta niere ja Kukweibtä niara Odei Jesubtä. <sup>13</sup> Erere arato, Ngöbökwie niebare krörö niara Odeiyie:

Kä bäri ütiäte kri ti küde ruenkri, ne kanti jakwe täke nete.

Ye kanti ma raba abti tikwe ma rüe mikadi jökrä ma ngoto täni,

Salmos 110.1

niebare Ngöbökwie ja Odei Jesuye. Ye kwrere abko angele ñakare jire iti, ie Ngöbökwie kukwe niebare kore, <sup>14</sup> ñobtä ñan angwane angele jökrä abko üai sribikä Ngöbökrä amne, nire nire rabadre dianintari abko Ngöböta angele juen die mike.

### Ni mikani mokre

**2** <sup>1</sup> Ngöbökwie kukwe niebare kore ja Odeibtä, ye mden kisete Ngöbö kukwei nuaba nikwe, ye ie nikwe olo ketadrete kwatibe bäri mda, ni ñan rikadre ji Ngöbökwie bäre mento bätärekä ja täritäri abkokäre, <sup>2</sup> ñobtä ñan angwane kira Ngöbökwie ja kukwei niebare Moiséye angele köböire, ye abko Ngöbökwie mikamna täte metre amne nire nire käkwe ja mikani ngite kukwe ye rüere, käkwe kukwe ye kitani temen abko ütiäre mikani ja ngie nuen era metre Ngöbökwie. <sup>3-4</sup> Yebti Ngöbökwie kukwe niebare mda ni Dänkien Jesu ara jire köböire ni diantarikrä amne ni Dänkien kukwe nuaka nuaka käkwe niebareta jökrä nie angwane,

kukwe ye abko kukwe metre mikani gare kwetre nie. Akwa kukwe ye abko rabadre bäri ütiäte ni okwäte, abkokäre Ngöbö ara jire käkwe sribi kri ñan tuabare nuenbare, niara nämane kukwe ye niekä niekä ben bä mikakrä. Erere arato, sribi kri btä ni jökrä tõi ñan namani krütare nuenbare kwe amne, Ngöbökwé ja di kri mikani tuadre arato. Mdakäre abko, ja Üai Deme köböire Ngöbökwé ja di biani bätäkä ngwarbe nie, niara tö namani ja di biain ño ño ni itire itire ie, ye kwrere biani kwe. Ngöbökwé ni diandretari ye abko bäri ütiäte kri kore, aisete nikwe ñan trö kwitadre kukwe yeye, abtä ni ñan rabadre dianintari angwane, nikwe ñan kwäräbedre jire chi Ngöbö ngäniene.

### Jesu namani ni kwrere

<sup>5</sup> Mdakäre abko, kä mda btin dätedi Ngöbökwé btä nunta blite, ye abko ñan Ngöbökwé mikadi gare angeleye. <sup>6</sup> Akwa tärä keteti Ngöbö Kukweibtä ni iti käkwe niebare krörö:

Ni kä nebtä abko bobre jakän.

¿Se ñobtä mata töbike btä?

¿Se ñobtä abko mata tarere?

<sup>7</sup> Makwe ni kä nebtä mikani bä bobre angele se kräke, akwa yehti makwe niara mikani bäri ütiäte kri angele ngwä, rabadre mikani ütiäte ni jökräkwé abkokäre.

<sup>8</sup> Amne makwe jändrän jökrä mikani niara ngoto täni gobrankäre bti, Salmos 8.4-6

abko niebare Ngöbö Odei Jesubtä. Ye abko, Ngöbökwé jändrän jökrä mikani niara ngoto täni, aisete jändrän ñakare jire keteti abko Ngöbökwé mikaninte niara ngoto bäre mento. Akwa gwängwarbe jändrän ruäre abko tä ñakare niara ngoto täni tä nebe tuen nie. <sup>9</sup> Akwa Jesu nämane nüne kä nebtä angwane, Ngöbökwé mikani bäri bobre angele ngwä abko nita tuen. Akwa mtare Ngöbökwé mikanina bäri ütiäte kri käikitadrekä ni jökräkwé, ñobtä ñan angwane Ngöbö moto kuinbti niarakwe ja tare nikani amne krütani ni jökrä kräke amne ni jökrä täte.

<sup>10</sup> Ngöbö abko jändrän jökrä dätekä amne jändrän ye abko jökrä Ngöbökrä. Ngöbö ye abko tö ja ngäbriänkätre tödekaka Jesubti tuai jökrä nebe kä nuärete jabe, aisete Jesukristokwe ja tare nikani ye köböire Ngöbökwé niara mikani biare täte Ji Ngwianka ni dantarikäre. <sup>11</sup> Ye abko, Jesu ni mikaka kuin deme ye käta nitre tödekaka niarabti mike kuin deme. Niaratre btä Jesu ye abko Rün itibe, aisete Jesu tä nebe ja gaire ñakare ni ja etbare niere abko <sup>12</sup> gare nie, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukweibtä abko Jesukwe niebare krörö Rün Ngöböye:

Ti mräkätre ben tikwe blitadi mabtä, amne nitre gätäkä ma käbti, ye ngwärekre tikwe ka niedi ma käikitakäre,

Salmos 22.22

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä. <sup>13</sup>Erere arato nieta krörö:  
Tikwe tödekadi metre Ngöböbti,

Isaías 8.17

niebare Jesukwe Rün Ngöböye. Erere arato, niebare krörö kwe:  
Ngöbökwé ja ngäbriänkätre biani tie abko ben tita nete,

Isaías 8.18

nieta kore Ngöbö Kukweibtä.

<sup>14</sup>Ngöbö ngäbriänkätre ye abko ngrabare ja kwrere jökrä, aiseite Jesu därebare angwane, ngrabare namani ni kwrere. Diablu abko di tärä ni kämikakrä. Akwa Jesu därebare ni kwrere, niara krütani angwane, di rabadre diablu gatakäre amne ni tikatekäre. <sup>15</sup>Jesu krütani ni kwati tikatekäre, ñöbtä ñan angwane ni klabore käta bkänkä jürä ngwen, ye kwrere jire ni jökrä nämane gata jürä ngwen käre abko kisete nämane ja tare nike abko tikaninte kwe. <sup>16</sup>Ne aiseite, ñan niara jatani angele die mikakäre kore, akwa jatani Abraham mräkä tödekaka Jesubti die mikakäre. <sup>17</sup>Ye mden kisete, niara rabadre sribire Ngöbökrä ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien kwrere amne, rabadre sribi ye ngwena bare täte jökrä, amne rabadre niara mräkä ngwen ruentari tare jae, abkokäre nükani däre niara mräkätre kwrere. Mdakäre abko, jändrän kämika nämane ni ngite ütiäre, ye kwrere niara jraindre ni ngite ngite diankakäre mento nibtä, abkokäre nükani däre ni kwrere. <sup>18</sup>Niara ara jire käkwe ja tare nikani kri amne namani nuaninte ja käne kukwe kämenbti. Ye mden kisete, nire nire nuateta ja käne rüe Satanakwe abko niarata die mikaka arato.

### Jesu abko bäri ütiäte Moisés ngwä

**3** <sup>1</sup>Mdakäre abko ti mräkätre deme deme, mun ye abko Ngöbökwé käräbare jakrä. Kukwe nini tikwe, yebtä munkwe töbika kuin metre Jesubtä. Niara abko jatani Ngöbö Kukwei Ngwianka kwrere amne niara abko Ni Blitaka Ngöböbe Ni Mda Mda Diäre Dänkien abko bti nita tödeke kwatibe. <sup>2</sup>Kira abko nitre israelita abko ju Ngöbökwé kwrere. Moisés abko nämane sribire niaratre ngätäite amne Ngöbökwé sribi biani ie abko erere mikani täte jökrä kwe, käkwe sribi nuenbare kuin täte ju Ngöbökwé jire jökrä te. Ye kwrere arato, Ngöbökwé Jesu mikani sribire angwane, Jesu käkwe Ngöbö mikani täte metre, käkwe sribi nuenbare kuin täte arato. <sup>3</sup>Akwa Jesu abko Ngöbökwé mikani bäri ütiäte Moisés bti ta, ñöbtä ñan angwane ni ju mikaka ye abko mikata bäri ütiäte ju ara yebti ta. Jesu abko käkwe ju Ngöbökwé mikani, aiseite Ngöbökwé mikani bäri ütiäte Moisés ngwä. <sup>4</sup>Ju kwatirekwatire mikata ye abko ni tärä iti käta mike, akwa Ngöbö abko käkwe jändrän jökrä därebare. <sup>5</sup>Moisés abko sribikä jirekäbe amne sribi nuenbare kuin täte kwe ju Ngöbökwé te amne, Ngöbökwé dre dre niedi niara täbti abko bä mika nämane niara

köböire. <sup>6</sup>Akwa Kristo abko Ngöbö Odei ara, aisete niara abko tä ju Ngöbökwé dänkiene kuin metre. Ye abko, nitre tödekaka Kristobti abko Ju Ngöbökwé ara, bti Kristo tä dänkiene. Ye abko, nikwe nünandrekä dite Kristobtä amne Kristo jatadita abkobti nikwe tödekadre janknu ye ngwane, ni rabadre ju niarakwe janknu amne Kristo rabadre ni dänkiene janknu.

### Nikwe ñan Ngöbö Kukwei kitadre temen

<sup>7</sup>Ne mdenbtä abko, Ngöbö Üai Deme käta niere krörö Ngöbö Kukweibtä:

Ngöböta dre niere, ye munkwe kukwe nua mtare, <sup>8</sup>ne ngwane munkwe ñan ja dokwä mika ribi, mun mräkä kirakira käkwe ja dokwä mikani ribi Ngöbö rüere Moisés näire ye kwrere.

Niaratrekwe Ngöbö nuaninte ja käne kä kaibete, ye kwrere munkwe ñan nuen.

<sup>9</sup>Kä kaibe yete tikwe sribi kri ñan tuabare nuenbare mun mräkä kirakira kräke amne, kä gre ketebu jire sribi kri ye tuani kwetre. Akwa ti di nämane ti kukwei mikakrä täte ya, ñakare ya, ye abko tö namani tuai janknu, amne ja dokwä mikani ribi kwetre jirekäbe.

<sup>10</sup>Ye mdenbtä abko nitre nünanka kä ye ngwane, kräke ti moto rababa romon, käkwe nieba krörö:

Nitre noko käre tä niken ngwarbe ji mdabti, amne ji tikwe, bti rikadre, ye gare ñakare ietre abti kä nüke mtare, tikwe nieba niaratrebtä.

<sup>11</sup>Abtä ti moto rababa romon krübäte, käkwe nieba krörö niaratre rüere:

Kä jadükakrä tikwe, ye kánti nitre ye ñan rükadre jire, tikwe nieba kore rüere,

Salmos 95.7-11

niebare Ngöbö Üai Demekwe Ngöbö Kukweibtä.

<sup>12</sup>Ne aisete ti mräkätre, mun itire itire käkwe ñan ja töi mika kämekäme amne, munkwe ñan ja dokwä mika ribi, käkwe ñan tödekadre mda Ngöböbti, käkwe trö kwitadre Ngöbö nire yeye.

<sup>13</sup>Akwa “Mtare”<sup>b</sup> kä ne tä ne ngwane, ja die mika kwärikwäri köbö kwatirekwatire munkwe, kukwe kämekäme käkwe ñan mun ngökadre jire iti amne mun ñan dokwä rabadre ribi Ngöbö rüere abkokäre. <sup>14</sup>Nikwe tödekani era metre Kristobti kena, ye kwrere nikwe nünandrekä dite jabtä nebebe kä mrä ye näire, ye ngwane ni rabadi ketetibe Kristobe kärekäre arato. <sup>15</sup>Ne aisete Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

**b 3.13** *Mtare*. Nikwe Ngöbö kukwei mikadre täte abko bä mikata kukwe “Mtare” yehti.

Ngöböta dre niere, ye munkwe kukwe nua mtare, ne ngwane  
munkwe ñan ja dokwä mika ribi, mun mräkä kirakira käkwe ja  
dokwä mikani ribi Ngöbö rüere Moisés näire,

Salmos 95.7-8

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

<sup>16</sup>Ye abko, ¿nirekwe Ngöbö kukwei nuani abti namani rüere kore  
Ngöbö rüere? Nitre israelita nämane Egipto Moisés nikani ngwenante,  
ye mden abko namani rüere Ngöbö rüere. <sup>17</sup>¿Amne nire kräke Ngöbö  
moto namani romon kä gre ketebu? Ye abko nitre israelita käkwe ja  
mikani ngite Ngöbö rüere, ye mden abko ngwäkä namani kitanintbe  
tementa kwäräkwarä kä kaibete. <sup>18</sup>Mdakäre abko, ¿nire ñan rükadre  
kä jadükakrä Ngöbökwé kánti niebare ie Ngöbökwé? Ye abko, nitre  
israelita käkwe Ngöbö kukwei mikani ñakare täte. Nitre ye mden abko  
ie Ngöbökwé ñäkäbare kore. <sup>19</sup>Nitre israelita ye abko käkwe tödekani  
ñakare Ngöböbti, aisete namani ñakare kä jadükakrä Ngöbökwé kánti  
abko gare nie.

#### Köbö jadükakrä tärä mtare juta Ngöbökwé kräke

**4** <sup>1</sup>Ne aisete, kä jadükakrä Ngöbökwé köböi mikani nie, ye kánti kä  
tä rikakrä mtare, aisete nikwe ja ngibiadre kuin amne nikwe ñan  
ja mikadre ngite nitre israelita kirakira kwrere. Nane mun ruäre ñan  
rabadre kä jadükakrä ye kánti abko ngäniene tita niere kore, <sup>2</sup>ñobtä  
ñan angwane kukwe kuin Ngöbökwé ye niebare kira nitre israelitaye,  
ye kwrere jire kukwe kuin Ngöbökwé Jesubtä niebare nie. Akwa kukwe  
nuani jirekäbe kwetre kira amne niaratre käkwe tödekani ñakare  
Ngöböbti, ye mdenbtä abko ñan namani kä jadükakrä Ngöbökwé  
kánti. Kukwe ñan rakadrekä kore munbtä abko ngäniene tita niere  
kore munye. <sup>3</sup>Akwa ni abko käkwe tödekani Kristobti, ye abko näin kä  
jadükakrä Ngöbökwé ye kánti, aisete kukwe niebare kira Ngöbökwé nitre  
israelitabtä ñan rakadrekä nibtä. Kä ye mdenbtä abko Ngöbökwé niebare  
krörö:

Ti moto rababa romon krübäte, käkwe nieba krörö niaratre rüere:  
Kä jadükakrä tikwe, ye kánti nitre ye ñan rükadre jire, tikwe  
nieba kore rüere,

Salmos 95.11

niebare Ngöbökwé ni mräkä kirakirabtä. Akwa kena dekä Ngöbökwé kä  
dätebare angwane, sribi nuenbare ünän jökrä kwe, bti jadükani kwe gare  
nie, <sup>4</sup>ñobtä ñan angwane köbö kükü abko btä Ngöbö Kukwei tä niere  
krörö tärä keteti kánti:

Ngöbökwé sribibare ünän jökrä, yebti köbö kükürare angwane  
jadükani kwe,

Génesis 2.2

abko nieta Ngöbö Kukweibtä. <sup>5</sup>Abti nitre israelita käkwe tödekani ñakare Ngöböbti, aisete Ngöbökwie niebare ja Kukweibtä abko ti bike niere bobuta abko krörö:

Kä jadükakrä tikwe, ye kánti nitre ye ñan rükadre jire,

Salmos 95.11

niebare Ngöbökwie.

<sup>6</sup>Akwa kä jadükakrä Ngöbökwie ye tä janknu mda abko kánti ni ruäre rabadi niken, akwa nitre israelita kirakira ie kukwe kuin Ngöbökwie niebare, akwa kukwe ye abko kitani temen kwetre, abtä ñan nikani nebe kä jadükakrä Ngöbökwie ye kánti. <sup>7</sup>Ye mden kisete, kä nikanina kira ta Josué täbti angwane, Ngöbökwie köbö jadükakrä mdara jire köböi kitani. Köbö btin mda ye abko kä “Mtare” niebare Ngöbökwie jrei David tukwe köböire abko krörö:

Ngöböta dre niere, ye munkwe kukwe nua mtare, ne ngwane munkwe ñan ja dokwä mika ribi,

Salmos 95.7-8

niebare Ngöbökwie jrei David köböire. <sup>8</sup>Ngöbökwie niebare kore, ñobtä ñan angwane Josué rabadre nitre israelita ngwena kä jadükakrä Ngöbökwie kánti era metre, akräke köbö jadükakrä tärä mda Ngöbökwie ñan niedre jire chi. <sup>9</sup>Akwa Josué ñan nikani nitre israelita ngwena nebe kä jadükakrä era metre kánti, aisete köbö jadükakrä tärä mda juta Ngöbökwie kräke, <sup>10</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbökwie jändrän jökrä dätebare, yehti köbö kükü te jadükani kwe, ye kwrere jire nire nire rikadre kä jadükakrä Ngöbökwie ye kánti abko tä jadüke sribi kweye.

<sup>11</sup>Kira nitre israelita ruäre ñan nükani kä jadükakrä Ngöbökwie kánti, ñobtä ñan angwane Ngöbö kukwei kitani temen kwetre. Ye kwrere, mun ngätäite ni ñakare jire iti käkwe Ngöbö kukwei kitadre temen, köböite ñan rükadre kä jadükakrä Ngöbökwie ye kánti, abkokäre ari sribire ja di ngöi jökrä, <sup>12</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei abko nire amne dite amne, ngitra tu grine jütire jabtä kwärikwäri abko tä jändrän tikekä därebe, yehti ta Ngöbö Kukwei bäri grine krübäte. Ni töi amne ni moto bäri kaibe ñäre ñakare abko Ngöbö Kukwei ye käta tikekä därebe amne ni töi ño ño kaibe nikwe amne nita töbike ño ño ni mdabtä, ye abko Ngöbö Kukwei tä mike gare jökrä nie. <sup>13</sup>Jändrän jökrä dätebare Ngöbökwie, ye abko ñan raba ja rükente jire chi Ngöbö okwä bäre mento Ngöbö ngäniene. Jändrän jökrä tä bütiere Ngöbö ngwäreki, aisete Ngöbö abko ie nikwe ja niedi metre jökrä. Ngöbö ye mden okwä bäre ni ñan raba ngitie.

**Jesu abko Ni Blitaka Ngöböbe Ni Mda Mda Diäre Dänkien era metre**

<sup>14</sup>Mdakäre abko, Jesu Ngöbö Odei ye ara jire tä ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien kri nikwe abko nikani nünenta kä käinbti,



aisete ari tödeke kwatibe janknu bti. <sup>15</sup>Ari tödeke kore bti, ñobtä ñan angwane Jesu ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien tä nikwe, ye abko ni di ñan rabadre nünandre mda Ngöbökrä angwane, ni rabadre ruentari tare ie, ñobtä ñan angwane kukwe kämekäme Ngöbö rüere käta ni nuente ja käne, ye kwrere nakaninkä bätäkä ngwarbe käne Jesubtä, akwa ja mikani ngite ñakare jire chi bati kwe. <sup>16</sup>Ne aisete, nikwe ñan kä jürä ngwiandre jabtä amne, brän krötö bäri kürä gobrankrä Ngöbökwé, bti Ngöbö tä tákäninte ye kánti. Ngöbö moto kuin ni tarekä, ye ken ari krötö angwane, ni rabadi ruen bobre ie amne, kukwe bätäkä ngwarbe tä kite ni rüere, angwane ni die mikadi kwe.

**5** <sup>1</sup>Nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien ye abko diankata ni mda mda ngätäite amne, mikata blite Ngöböbe ni mda mda diäre amne ni mda mda kräke. Erere arato, niara tä jändrän bianka Ngöböye amne jändrän kukwaka Ngöböye ni ngite ngite ütiäre. <sup>2</sup>Akwa ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien ye abko tä ja mike ngite ni mda mda kwrere arato. Ye mden kisete, ni mda mda töi ñakare käta ja mike ngite amne tä niken ji blobti, ni yebe rabadre blite jäme, ñobtä ñan angwane tä ja mike ngite niaratre kwrere. <sup>3</sup>Ye mden kisete, niarakwe jändrän kämikadre Ngöböye ja ngite ütiäre. Erere arato, jändrän kämikadre kwe juta Ngöbökwé israelita ye ütiäre.

<sup>4</sup>Sribi ye abko ütiäre kri abko ni ñakare jire iti raba den kise aubti jae, akwa Ngöbö ara jire käta ni kärere abko erere kisete sribi ütiäre ye mikata kwe. Kira Moisés näire, Ngöbökwé Aarón käräbare sribi ne nuene abko erere mikani kwe niara kisete. <sup>5</sup>Ye kwrere arato, Kristo käkwe ñan ja mikani ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkiene au, akwa Ngöbö ara jire käkwe sribi bäri ütiäre kri ye biani ie, käkwe niebare krörö ie:

Ma abko ti Odei jen tikwe, ye abko tita mike gare ni jökräye mtare,

Salmos 2.7

niebare Ngöbökwé Jesukristoye. <sup>6</sup>Erere arato, tarä mdara jire kánti Ngöbökwé niebare krörö ie:

Melquisedec nämane blitaka tibe ni mda mda diäre,  
ye kwrere jire ma rabadi blitaka tibe ni mda mda diäre kärekäre,

Salmos 110.4

niebare Ngöbökwé Jesukristoye, erere mikani ütiäre kri kwe, käkwe mikani blitaka jabe ni mda mda diäre dänkiene.

<sup>7</sup>Jesu nämane nüne kä nebtä angwane, Ngöbö niara ngibiaka gata ngäniene, ye ben nikani blite angwane, namani ngrente krikri be, kä namani ja müaire amne, okwä ñöi namani näkäenkä kabre ie ja di käräbtä Ngöböye amne, Ngöbö kukwei mikani täte jökrä kwe, aisete Ngöbökwé kukwei nuani, käkwe mikaninta nire. <sup>8</sup>Jesu abko Ngöbö Odei bkänä, akwa ja tare nikani kwe, ye köböire Ngöbö kukwei mikadre täte

ño abko nükani gare täte jökrä ie angwane, <sup>9</sup>Ngöbö jatani Jesu mike juto biare ne kwrere, aibe köböire ni jökrä Jesu mikaka täte abko kräke Jesuta ni diantarikä kärekäre. <sup>10</sup>Amne Ngöbökwé mikani ni blitaka jabe ni mda mda diäre dänkiene Melquisedec nämáne sribire ño ye kwrere.

### Trö kwitadre ñakare Jesukristoye

<sup>11</sup>Tikwe kukwe nini, yebtä kukwe mda mda tä kabre niedre munye, akwa tikwe niedre ño angwane, rükadre gare nuäre munye abko ñan tä nebe nuke gare tie, ñobtä ñan angwane kukwe dirita munye abko tä niken jökrä mun olo bäre. <sup>12</sup>Era bkänä kä nikanina raire ta angwane, munkwe Ngöbö Kukwei nuani amne, mun rabadrera dirire ni mda mdaye bä amarebti kukwe dirita käne ni jökräye Ngöbö Kukweibtä abko diridreta bobuta munye. Se abko mun rabadrera ünän käkwe mrö ribi kwetadre bä amarebti bäsi ngäbäkre di ñakare käta kian aibe ñaen, kwrere jire mun tä nüne se, aisete kukwe dirita käne diridreta bobuta munye. <sup>13</sup>Tita niere kore munye, ñobtä ñan angwane ni kian aibe ñaen mun kwrere, ye abko ngäbäkre kianbtä kwrere amne ngäbäkre kianbtä, ie kukwe mden mden kuin metre Ngöbö ngwärekre gare ñakare, ye kwrere mun tä nüne. <sup>14</sup>Akwa ni ünän ünän abko käta mrö ribi ribi kwete. Nitre ye abko dre dre kuin amne dre dre käme Ngöbö ngwärekre, yebtä ja töitikanina kabre kwetre, aisete tärä nebe gare ietre. Kwrere jire mun rabadre bä amarebti.

**6** <sup>1</sup>Ne aisete, brän janknu mentokwäre rabakäre ünän Ngöbö ngwärekre. Mun rabadi ünän täte jökrä angwane, kukwe diribare känekäne munye Kristobtä, ye aibebtä mun ñan rabadre ja töitike kärekäre. Erere arato, ñan kukwe garera munye, ye aibe jiebtä mun tädre näin janknu abko krörö: Kukwe kämekäme bätäkä ngwarbe mun nämáne nuene, kä nämáne mun mike mente Ngöbö okwä bäre mento, yebtä ñan mun tädre dirireta bobukäre. Erere arato tödekadre kwatibe Ngöböbti, ye abko ñan mun tädre dirire janknu. <sup>2</sup>Erere arato, ja ngökadre ñöte Ngöbö käfti amne köbötikadre ño, ñan mun tädre kukwe ye dirire janknu. Mdakäre abko, kise mikadre ni mdabti Ngöbö die biandre ie, ñan yebtä mun tädre dirire käre. Mdakäre abko, Ngöbökwé ni krütanikrütani mikadita nire ño kä mrä näire amne Ngöbökwé kukwe ükadite ño ni kräke kä mrä näire, ñan yebtä mun tädre dirire janknu. <sup>3</sup>Akwa Ngöbö diebtä ni rikai niren janknu mentokwäre rabakäre ünän abko tita niere munye, <sup>4-6</sup>ñobtä ñan angwane ni ruäre, ietre Ngöbö mikanina gare amne jändrän kuin Ngöbökwé kä käinbti abko Ngöbökwé biandre ngwarbe ietre, ye namanina gare metre ietre, akwa nitre ye käkwe trö kwitadre Ngöböye angwane, ni mda ñan rabadre nitre ye töi kwiteta jire chi Ngöbö kukwäre. Erere arato, Ngöbö Üai Deme nükani nüne btätre amne Ngöbö kukwei nükani gare metre ietre amne, sribi kri ñan tuabare namani bare

okwäbti arato, akwa niaratre käkwe trö kwitadre Ngöböye angwane, ni ye ñan rabadre töi kwiteta jire chi Ngöbö kukwäre kore. Kukweta nakenkä kore, ñobtä ñan angwane kukwe kämekäme tätre niken niaratre mike trö kwite Ngöböye kore, yebti abko tä Ngöbö Odei müre keteta bobukäre kwrere jire tätre bä mike, amne tätre Ngöbö Odei Jesu mike yakrä ni jökräye. Ye abko tä tare krübäte kräke.

<sup>7</sup>Nitre btä tikwe kukwe nini, ye abko ti bike bä mike krörö: Dobo bti ñüta näkäen käre amne nura kuinkuin aibe tä kite niren te, ye abko ni sribikä käta nura ngwä ötö kuin, yebtä abko Ngöböta dobo ye die mike amne tä ngibiare kuin. Ye kwrere tä nakenkä nibtä arato. <sup>8</sup>Akwa dobo bti ñüta näkäen käre abti kri mu ngwarbe kämekäme aibe tä kite niren, ye ngwane dobo ye tä nebe ütiäte ñakare. Abtä nane ngürün kebera nebe dobo yebtä. Abti mrä sribikä käkwe dobo kukwadi. Ye kwrere rakadikä nitre trö kwitaka Ngöböye yebtä.

<sup>9</sup>Tita kukwe niere kore, akwa mun ti mräkätäre tare tikwe, mun ye abko btä kukwe tare ye ñan rakadrekä ruen tie, ñobtä ñan angwane munta näin ji metrebti rabakäre dianintari Ngöbökwé. Ye abko gare kuin tie, <sup>10</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbö abko töi metre aisete ñan tä ni kite ngise ngwarbe, amne munta Ngöbö tarere, käkwe ni jen Ngöbökwé die mikani abti kä nüke mtare munta die mike janknu, ye abko Ngöbökwé ñan käikwitadrekä jabti, käkwe mun die mikadi ruen tie. <sup>11</sup>Munta ni jen Ngöbökwé die mike ja di ngöi jökrä, ye kwrere munkwe nuendre janknu abti Jesukristo jatadi nuketa, ie ti tö, jändrän kuin ngibiata munkwe Ngöböye, ye erere rabadi täte jökrä munkwe abkokäre. <sup>12</sup>Ne aisete, munkwe ñan kä ngwian krene jabtä sribi Ngöbökwébtä, ie ti tö, akwa ni mda mda käta tödeke kwatibe Ngöböbti, käta jändrän köböi mikani ie Ngöbökwé ye ngibiare bätärekä jae abti tä nüke kisete, ye kwrere munkwe jändrän ngibia jae arato.

### Ngöbökwé ja kukwei mikadi täte

<sup>13</sup>Abraham abko käkwe tödekani kwatibe Ngöböbti, kwrere munkwe nünandre. Niarabtä kukwe nakaninkä krörö: Kira Ngöbökwé ngäbäkre köböi mikani ie angwane, ni mda ñakare bäri ütiäte Ngöbökrä, aisete Ngöbökwé ja kukwei mikadre täte era metre abko niebare ja käbti kwe, niebare krörö kwe Abrahamye:

<sup>14</sup>Tikwe ja di biandi mae, aisete ma bkün däredi kwati ja täritäri,  
Génesis 22.17

niebare Ngöbökwé. <sup>15</sup>Ye abko Abrahamkwe ngibiabare bätärekä abti Ngöbökwé ngäbäkre köböi mikani ie ye därebare. Ngöbökwé ja kukwei biani ie, ye erere namani bare.

<sup>16</sup>Ye abko, ñobtä Ngöbökwé ja kukwei biani ja käbti kore abko ti bike bä mike krörö munye: Ni kä nebtä tä ja kukwei bien kwatibe, ye mikadre

täte kwe, abkokäre tä ja kukwei bien ni bäri ütiäte niarakrä ye käbti. Ne aisete ni tärä ja kukwei bien kwatibe ni mda käbti, ye ngwane ni ye käkwe ja kukwei mikadi täte tä gare metre, aisete ni ñan raba ja kweteta jire chi mda kukwe yebtä. <sup>17</sup>Ngöbökwe jändrän köböi mikani, ye abko nire nire rabadre bkäne abko mikani gare metre kwe, yebti ja kukwei mikadre täte era metre abko niebare ja käbti Ngöbökwe Abrahamye. <sup>18</sup>Ngöbökwe kukwe ketebu niebare krörö Abrahamye: keteti abko ja kukwei biani ja käbti kwe. Ketebukäre abko, ñan ja kukwei kitadre jire chi temen kwe, akwa ja kukwei mikadre täte era metre kwe, niebare kwe Abrahamye. Jändrän ketebu ye abko ni ñan raba kwite jire chi, ñobtä ñan angwane Ngöbö abko ñan raba ni ngökö jire chi. Ngöbökwe nuenbare kore, ni tödekaka Jesubti ngitiani Ngöböye jändrän kuin köböi mikani kwe rabadre nikwe, ye käi rabadre nuäre nuäre nibtä abkokäre. <sup>19</sup>Nitre ru ngwianka abko käta jä doboko kite ñöte nguse ru ketatekrä dime, ñan rikadre mento abkokäre. Ngöbökwe jändrän köböi mikani nie, bti nita tödeke, ye abko jä doboko ye kwrere, ñobtä ñan angwane nita tödeke Ngöböbti ye abko käta ni mike nünenkä dite jabtä, ni ñan rikadre mento Ngöböye abkokäre. Nita tödeke kwatibe Ngöböbti, ye mden köböire ni nena nebe kä bäri deme Ngöbö kanti kä käinbti, ye abko nita näin dän ngetbote ta nebebe Kä Bäri Demente ju blitakrä Ngöböbe kanti ye kwrere. <sup>20</sup>Kä bäri deme, ye mden kanti abko Jesu ara jire nikanina ji tike ni käne nebe yete. Ye abko, Melquisedec nämane blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre, ye kwrere jire Jesu abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien kärekäre kä bäri demente Ngöbö ngwärekrei.

### Melquisedec amne Jesu abko blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre

**7** <sup>1</sup>Melquisedec ye abko nämane jreire juta Salemte. Niara abko ni blitaka ni mda mda diäre Ngöbö ütiäte krike. Bati Abraham jananbare rüre, käkwe jrei ruäre ganainbare kwäräbe, bti jataninta nüke Salem angwane, Melquisedec nikani ngäbti, käkwe ja di biani ie. <sup>2</sup>Angwane Abrahamkwe jändrän dianinkä rübtä, ye ñäkänintbe keta jätä kwe, bti biani keteti kwe Melquisedeye. (Kukwe Melquisedec käta “Jrei kukwe ükatekä metre” niere hebreore. Akwa “jrei juta Salem” ye abko käta “Jrei kä jämente” niere hebreore arato.) <sup>3</sup>Melquisedec ye abko rün amne meye gare ñakare nie. Erere arato, mräkä kirakira gare ñakare nie. Mdakäre abko, niara därebare ñongwane amne krütani ya abkobtä Ngöbö Kukwei tä blite ñakare arato. Ne aisete, Melquisedec abko bä mikata bäsi Ngöbö Odei Jesu kwrere arato amne niara abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kärekäre.

<sup>4</sup>Melquisedec abko bäri ütiäte tuen munkwe. Melquisedec abko bäri ütiäte, aisete ni mräkä käne Abraham ara jire käkwe mikani ütiäte jae amne jändrän dianinkä kwe jrei mda mdakän rübtä abko biani keteti

kwe Melquisedeeye. <sup>5</sup>Akwa Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye abko käta niere krörö: Nire nire därebare Leví mräkäkri käta sribire ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kwrere, ye aibe käkwe jändrän kärädre keteti jakrä abko nieta kore. Nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre ye abko israelita mräkä ara amne därebare Abrahamkri arato, akwa jändrän kärädre kore kwetre mräkäye abko nieta Ngöbö Kukweibtä. <sup>6</sup>Melquisedec abko ñan jatani Leví mräkäkri, akwa Abraham ara jire käkwe jändrän dianinkä rübtä ye abko kani ngäbti keteti kwe Abrahamye. Bärere mda abko, Abraham abko ie Ngöbökwe jändrän köböi mikani akwa Melquisedec käkwe ja di biani Abrahamye. <sup>7</sup>Ye abko ni ie ja di bianta abko ñakare bäri ütiäte ni ja di bianka ie ye kräke abko garera ni jökräye, aisete Melquisedec abko bäri ütiäte Abrahamkrä gare nie. <sup>8</sup>Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Leví mräkäkri käta jändrän kaen ngäbti keteti jakrä nitre israelitaye, ye abko ni kä nebtä, aisete tätre krüte. Akwa Melquisedec abko tä nire amne tä nüne janknu, kwrere jire blitata btä abko käkwe jändrän kani ngäbti keteti Abrahamye. <sup>9</sup>Amne nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Levíkri käta jändrän kaen ngäbti keteti jakrä, ye ara jire käkwe jändrän biani keteti arato Melquisedeeye Abraham köböire abko ni rabadre niere, <sup>10</sup>ñohtä ñan angwane Melquisedec jatani Abraham ngäbti angwane, Abrahamkwe jändrän biani keteti ie, ye ngwane Leví ngämi därere, akwa nämane ñäre ñakare Abrahamtä angwane, Abrahamkwe jändrän biani Melquisedeeye, aisete Melquisedec abko bäri ütiäte Leví kräke amne Leví mräkä ja täritäri kräke arato.

### Jesu abko Melquisedec kwrere

<sup>11</sup>Mdakäre abko, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Levíkri käta jändrän kukwe Ngöböye ni ngite ngite ütiäre. Angwane Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye, ye rüere nitre israelita nämane ja mike ngite angwane, nämane jändrän ngwana nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre yeye kukwadre Ngöböye ja ngite ütiäre. Akwa jändrän kukwata Ngöböye ni ngite ngite ütiäre ye käkwe niaratre mikadre metre Ngöbö ngwärekri akräke Ngöbökwe ñan ni mda blitaka jabe ni mda mda diäre juandre jire mda. Akwa ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Levíkri nämane jändrän kukwe ni ngite ngite ütiäre ye ñan namani ni mike metre Ngöbö ngwärekri, aisete ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre Melquisedec kwrere juani Ngöbökwe amne ñan ni mda Aarón kwrere juani kwe, <sup>12</sup>ñohtä ñan angwane ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kwitadre jökrä, ye ngwane kukwe biani nuendre nie ja ngite ütiäre ye kwitadre arato. <sup>13-14</sup>Ni Dänkien Jesu, btä Ngöbö Kukwei tä blite ye abko ñan jatani Leví mräkäkri, akwa jatani Judá mräkäkri. Judá mräkäkri abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre jatadre abko

Moisékwe niebare ñakare jire, akwa Jesu abko därebare Judá mräkäkri abko gare metre nie amne niara abko blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nieta Ngöbö Kukweibtä. <sup>15</sup>Ye abko, ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre Melquisedec kwrere rükadre btin mda bkänä, ne ngwane nunkwe kukwe nini abko rabadre tuen bäri metre nunye. <sup>16</sup>Ye abko, ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nükanina mda era metre, akwa Ngöbökwé ñan mikani sribire ñobtä ñan angwane därebare Levíkri, akwa mikani sribire Ngöbökwé ñobtä ñan angwane niara abko ni di kri amne krüte ñakare aisete. <sup>17</sup>Ye gare nie, ñobtä ñan angwane ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre Melquisedec, yebtä Ngöbökwé niebare krörö:

Melquisedec nämane blitaka tibe ni mda mda diäre,  
 ye kwrere jire ma rabadi blitaka tibe ni mda mda diäre kärekäre,  
 Salmos 110.4

niebare Ngöbökwé Jesukristoye abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä.

<sup>18-19</sup>Leví mräkä blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre, ie Ngöbökwé sribi biani nuendre käne Moisés näire, akwa sribi kwe namani ngwarbe, ñan namani ütiäte, ñobtä ñan angwane nikwe jändrän biandre ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kukwakrä ni diäre ni ngite ye ütiäre niebare Ngöbökwé Moiséye, ye abko di namani ñakare ni mikakrä metre Ngöbö ngwärekri. Ye mden kisete, kukwe ye namani ütiäte ñakare mda amne kukwe ye täte abko Ngöbökwé kukwe mdara jire btin mikani Jesu köböire abko bäri ütiäte tödekakrä nie. Jesu ye mden köböire abko nita krötö ja ken Ngöböbe.

<sup>20</sup>Mdakäre abko, Jesu namani bäri ütiäte ye abko Ngöbö ara jire käkwe ja kukwei mikadre täte era metre abko ja kukwei biani kwatibe kwe Jesubtä. Akwa nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Levíkri abko Ngöbökwé mikani sribire arato, akwa niaratre kräke Ngöbökwé ja kukwe biani ñakare kwatibe kore. <sup>21</sup>Akwa ni Dänkien Jesu kräke abko Ngöbökwé ja kukwei biani kwatibe, aisete Ngöbö Kukweibtä niebare krörö kwe Jesuye:

Ma abko blitaka tibe ni mda mda diäre kärekäre, aisete ni Dänkien  
 Ngöbö käkwe ja kukwei biani kwatibe kore, niebare kwe, yebti  
 ñan ja töi kwitadita jire chi kwe,

Salmos 110.4

nieta kore Ngöbö Kukweibtä. <sup>22</sup>Ngöbökwé ja kukwei mikadi täte niebare kwatibe kwe, ye mdenbtä kukwe mda ükaninte btin Ngöbökwé Jesu köböire ye abko bäri kuin kukwe ükaninte käne Moisébe ye ngwä.

<sup>23</sup>Nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Levíkri ye abko kwati, käkwe sribibare ja täritäri, ñobtä ñan angwane tä krüte abko täte mda nämane neme sribire abti kä nüke mtare. <sup>24</sup>Akwa Jesu abko tä nüne kärekäre, niara krütadita ñakare mda, aisete Jesu aibe rabadi blitaka kärekäre Ngöböbe ni diäre amne ni mda ñan rabadi sribire jire chi niara

täte. <sup>25</sup>Ne aisete, nire nire tä kite Ngöböye rabakäre dianintari Jesu köböire, ye abko Jesu di tärä diantarikrä täte jökrä kärekäre, ñobtä ñan angwane Jesu abko tä nüne kärekäre blitakäre kräke Ngöböbe aisete.

<sup>26</sup>Ye abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien Jesu ye kwrere abko dbe nikrä abko erere namani, ñobtä ñan angwane Jesu abko deme, kukwe kämekäme ñakare btä amne ja mike ngite ñakare. Erere arato, nitre kukwe kämekäme nuenkä, ye kwrere nünabare ñakare kwe amne Ngöbökwé mikani bäri ütiäte ni jökrä ngwä kä käinbti sete.

<sup>27</sup>Ye abko, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre därebare Levíkri ye abko ñakare ja kwrere Jesube, ñobtä ñan angwane käne niaratre nämane jändrän kämike kukwadre Ngöböye ja ngite ütiäre, abti nämane jändrän kämike kukwadre mda Ngöböye nitre israelita mda mda ngite ye ütiäre. Ye abko nämane nuene köbö kwatirekwatire, akwa Jesu abko käkwe ja ara jire biani müre ketadre au ni jökrä ngite ütiäre. Ye abko niarakwe nuenbare batibe amne ütiäte kärekäre Ngöbö okwäte.

<sup>28</sup>Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abko tä ni kukwe kämekäme nuenkä mike blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkiene. Abti Ngöbökwé ja Odei Jesu mikadi sribire niebare kwe. Ngöbökwé ja Odei Jesu ara mikani blitaka jabe ni mda mda diäre dänkiene. Ngöbö Odei Jesu ye abko Ngöbökwé mikani biare täte sribi ye nuenkäre kärekäre.

### Kukwe ükaninte btin Ngöbökwé nibe

**8** <sup>1</sup>Ye abko, kukwe nieta tikwe abko krörö: Jesu abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien nikwe, ye abko kä bäri ütiäte kánti namani tákänintbe Ngöbö küde ruenkri kä käinbti sribi namani bare ie bä mikakäre. <sup>2</sup>Kä bäri kuin deme era metre kä käinbti, ye kánti tä blitaka ni diäre, ye abko ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwandre<sup>c</sup> nämane bä mike, akwa ju kä käinbti ye abko ñan ni kä nebtäkwe mikani, akwa ni Dänkien Ngöbö ara jire käkwe mikani au abko kánti Jesu tä blite Ngöböbe ni diäre.

<sup>3</sup>Nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien abko mikata jökrä Ngöbökwé jändrän biankäre Ngöböye amne jändrän kukwakäre Ngöböye ni ngite ütiäre, ye kwrere arato Jesu käkwe jändrän biandre Ngöböye ni ngite ütiäre arato abko erere ja biani kwe müre ketadre krusobtä. <sup>4</sup>Akwa Jesu tädre janknu kä nebtä, ye ngwane abko niara ñan rabadre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre, ñobtä ñan angwane ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Levíkri tärä kwati, käta jändrän bien Ngöböye, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye käta nuemna ietre ye kwrere. <sup>5</sup>Ju blitakrä Ngöböbe, kánti nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kä

**c 8.2** *ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwandre.* Ju ne abko kädianta tabernáculo suliare abko btä ma raba ñäke tärä Exodo 26—30.

nebtä tä sribire. Ju ye abko käta jändrän kuin era metre kena kä käinbti abko bä mike jirekäbe ye gare nie, ñobtä ñan angwane kira ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre ye Moisés nikani mike angwane, Ngöbökwé mäträbare btä, käkwe niebare krörö ie: Ju mikadre ño, tikwe bä mikaba tuadre mae Ngitio Sinafbti, yebtä makwe töbika amne, ju bä tuaba makwe, ye kwrere makwe mika, niebare Ngöbökwé ie. <sup>6</sup>Akwa Jesu abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien tä nikwe ye abko sribi bäri kuin biani ie Ngöbökwé amne, niara köböire Ngöbökwé kukwe mdara jire ükaninte btin nikä abko bäri kuin kukwe ükaninte käne Ngöbökwé Moisés näire yekrä. Amne kukwe ükaninte btin, ye köböire abko jändrän bäri kuin köböi biani nie Ngöbökwé.

<sup>7</sup>Ngöbökwé kukwe ükaninte käne nitre israelitabe Moisés näire ye rabadre kuin täte jökrä, ye ngwane Ngöbökwé ñan kukwe mdara jire ükarete btin ben. <sup>8</sup>Akwa kukwe ükaninte käne Ngöbökwé nitre israelitabe abko btä kukwe namani kri, ñobtä ñan angwane ye köböire niaratre ñan namani kuin metre, namani tuen Ngöböye, aisete Ngöbökwé niebare krörö abko tä tikani niara Kukweibtä:

Ni Dänkien Ngöbö käta niere krörö:

Kä jatadi angwane, tikwe kukwe mdara jire ükadite btin nitre israelita Judá mräkä yebe amne nitre israelita mda mdabe.

<sup>9</sup>Tikwe kukwe ükadite btin mda, ye abko ñan rabadre kukwe ükaninte käne tikwe nitre israelita mräkä känekäne ben Moisés näire ye kwrere.

Nitre israelita nämane Egipto angwane, ngäbäkre rün käta ngäbäkre kaen küdebtä niara ngibiakäre, ye kwrere tikwe nitre israelita kaba küdebtä, ti rikaba ngwenante juta Egipto bäre mento.

Ye ngwane tikwe kukwe ükateba bentre, akwa niaratre käkwe ti kukwei kitani temen amne, ñan mikani täte kwetre amne tikwe trö kwitaba ietre.

Akwa kukwe ükadite btin, ye abko ñan rabadre kukwe käne kwrere, niebare ni Dänkienkwe.

<sup>10</sup>Akwa yebti tikwe kukwe mdara jire ükadite btin nitre israelitabe abko krörö nieta ni Dänkienkwe:

Ti kukwei ñan käi rikwitadrekä jire btitre, ñobtä ñan angwane rabadi niaratre töite.

Ti rabadi Ngöbö jen niaratrekwe amne niaratre rabadi juta jen tikwe.

<sup>11</sup>Ye ngwane abko, ni ñan rabadi dirire jire chi mda ni kukwe mukoye amne ni mräkäye ni Dänkien mikakäre gare ietre, ñobtä ñan angwane ni ütiäte krikri amne ni ütiäte ñakare abko ie ti rabadi gare jökrä, aisete ñan rabadi dirire jae kwärikwäri.



12 Mdakäre abko, nitre ye käkwe ja mikani ngite kri ti rüere, ye abko tikwe diandikä jökrä mento btäre.

Amne ja mikani ngite kwetre, ye ñan rükadita töre jire chi tie,

Jeremías 31.31-34

niebare kore ni Dänkienkwe. 13 Ye abko, Ngöböta kukwe mda btin ükete tä niere, ye ngwane kukwe ükaninte käne Moisés näire abko tä neme ütiäte ñakare nieta kwe amne, kukwe ütiäte ñakare tarä neme ngwarbe abko näin nenkä jötrö.

### Ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre

**9** 1 Ye abko, kukwe ükaninte käne Ngöbökwé nämáne angwane, Ngöbö mikadre ütiäte ño ño abko Ngöbökwé ükaninte ja täritäri. Kä ye ngwane abko kä nämáne mikani jenena kä nebtä, kánti Ngöbö käikitadrekä abko nämáne ükaninte krörö: 2 Ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre ye mikani angwane, namani ñäkänintbe ketebu ja täritäri abko krörö: kánime jukwe ken abko Kä Deme nämáne. Kä Deme ye kánti abko ñotra grä nämáne mikani amne mesa nämáne kwati arato abko bti ban deme mikani Ngöbö ngwärekwé. 3 Angwane kä bäri gwi nämáne ñäkänintbe dän kukwän ngetbo ötöbu bti abko kädian nämáne Kä Bäri Deme. 4 Kä ye kánti abko ñukwä grä orore kri ngwäri mnü rä bäne kukwakrä Ngöböye nämáne amne kaja btä oro nämáne ketaninkä bäre ta nämáne yete abko Ngöbökwé kukwe ükaninte nitre israelitabe nämáne bä mike. Erere arato, kaja orore ye teri abko kantra orore nämáne mikani kwati. Kantra ye abko te mana nämáne mikani. Mdakäre abko, kaja ye teri mökän Aarónkwé mu ngitianinkä<sup>d</sup> btä abko nämáne. Erere arato, jä btä Ngöbökwé ja Kukwei biani nuendre Moiséye ye nämáne mikani arato kaja ye teri. 5 Angwane kaja käri ye kánti Ngöbö nämáne ni ngite denkä nibtä. Kaja käri yehti abko angele kä kerubine bä nämáne mikani nibu abko nämáne ngike metaninte ja ngäbti kwärikwäri kaja käribti ta, ye abko Ngöbö ütiäte kri nämáne yete abko nämáne bä mike kore. Ye abko, kukwe tä kabre mda jändrän nebtä, akwa gwängwarbe ti ñan raba blite metre jökräbtä ja täritäri.

6 Jändrän jökrä nämáne ükaninte biare kore ju nuäre ngwiandre blitakrä Ngöböbe te, ye kánti nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre tä niken käre köbö kwatirekwatire kä ñäkänintbe kena gwi kädianta Kä Deme ye kánti, sribi kwe nuenkäre Ngöbökrä. 7 Akwa kä ñäkänintbe ketebukäre kä teri gwi kädianta Kä Bäri Deme, kä ye kánti abko nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien aibe tä niken batibe kä kwatirekwatire. Akwa tä niken kä ye kánti angwane, jändrän däräe jäta

**d 9.4** *Mökän Aarónkwé mu ngitianinkä.* Ngöbökwé mökän Aarónkwé mikani mu ngitiekä, niarakwe Aarón dianinkä sribikä jakrä bä mikakäre. Ñäke Números 17.1-11 ye kánti.

niken kwe metadrekä kaja yebti ta ja ngite ütiä biankrä Ngöböye amne ni mda mda tä ja mike ngite abko tä gain ñakare abko ütiä biankrä arato. <sup>8</sup>Kukwe kore ye mden köböire abko Ngöbö Üai Deme nämane kukwe krörö mike gare nie: Jesu ngämi nüke, känenkri ju blitakrä Ngöböbe kanti kä deme tä käne yete, ye ngwane ji niken Kä Bäre Demente, kanti Ngöböta abko tä dikani jite ni mda mda kräke. <sup>9-10</sup>Akwa kukwe ye abko tä kukwe bä mike jirekäbe nie kä ne ngwane abko krörö: Nitre israelita nämane nüke ju blitakrä Ngöböbe kanti jändrän bien kämikakrä Ngöböye ja ngite ütiäre. Erere arato, kukwe nämane ükaninte kabre mröbtä amne jändrän ñadre yebtä ja mikakäre dbe Ngöbö ngwärecri. Erere arato, nitre israelita nämane köböitike batakä ngwarbe amne nämane jüben batakä ngwarbe ja mikakäre dbe Ngöbö ngwärecri. Ngöbökwé ükaninte nuendre, ye kwrere nuenbare nitre israelitakwe, akwa nitre Ngöbö mikaka ütiäte kore jae, ye tä ja ngrabare aibe mike dbe Ngöbö ngwärecri, ñöbtä ñan angwane jändrän yebti Ngöbö ñan tä ni töi kwite, aisete jata nebe ruen ngite janknu ietre, aisete Ngöbö ngämi kukwe mda ükete btin, ye känenkri abko kukwe ye ütiäte.

#### **Kristo däríe bäre ütiäte Ngöbö ngwärecri**

<sup>11</sup>Akwa mtare Kristo nükanina. Niara köböire Ngöbökwé kukwe mda ükaninante btin, aisete niara abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dankien nikrä amne jändrän kuinkuin tä nikrä Ngöbökwé, ye niara jatani bien nie. Erere arato, ju blitakrä Ngöböbe kä käinbti, ye kanti niara nikani gwi sribire ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dankien kwrere. Ju ye abra bäre kuin deme era metre ju blitakrä Ngöböbe kä nebtä ye ngwä. Ju kä käinbti ye ñan ni kä nebtäkwé mikani amne ñakare sribi ni kä nebtäkwé. <sup>12</sup>Mdakäre abko, Kä Bäre Deme te Kristo nikani, ye abko ñan nikani chibo amne nbi ngäbali däríe bien ni ngite ütiäre, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dankien tä nuene kä nebtä ye kwrere, akwa niara krütani krusöbtä batibe ni ngite ütiäre abko namani dbe amne ütiäte kri kärekäre Ngöbö ngwärecri. Ye köböire Kristo käkwe ni dianinantari kärekäre, yebti Kä Bäre Deme te Kristo nikani batibe, ñöbtä ñan angwane sribi namani bare täte ie aisete. <sup>13</sup>Ye abko, nitre israelita këta nbi kwane däríe, chibo däríe metekä ni ngite ngitebti. Erere arato, nbi möre kukwata abko ngübrün metakata ni ngite ngitebti, ni ye ngite diankakäre mento btä, akwa ye abko këta ni ngite denkä ñakare jire chi mento ni yebtä, akwa tä ni ngrabare aibe mike dbe Ngöbö ngwärecri. Niaratre töi amne moto tä nebe käme janknu. <sup>14</sup>Jändrän ngwarbe ütiäte ni ngrabare aibe mikakrä dbe Ngöbö ngwärecri, akwa Kristo däríe bäre ütiäte kri käkwe ni mikadre deme era metre Ngöbö ngwärecri, ñöbtä ñan angwane Ngöbö Üai tä nire kärekäre ye köböire Kristo ara jire käkwe ja biani müre ketadre nikrä krusöbtä. Kristo abko deme metre, ja mike ngite

ñakare jire bati Ngöbö rüere, kákwe ja biani Ngöböye ni ngite ütiäre. Ye mden kisete, kukwe kämekáme nuen nämane nikwe kä nämane niken ni ngwena Ngöbö okwä bäre mento, ye abko Kristo däríe káta denká jökrä ni töibtä amne Ngöbö nire nünanka kärekáre, ye kráke ni rabadre sribire, abkokäre Kristo däríe káta ni mike deme Ngöbö ngwärekrei.

<sup>15</sup>Ye mden kisete, kukwe úkaninte btin Ngöbökwé nibe, ye abko Jesukristo aibe káta mike ütiäte níkrä, káta ni mike ja máketa Ngöböbe. Ni káräbare Ngöbökwé rabadre nüne kärekáre ben, Ngöbökwé köböi mikani kore ietre ye kwreere, abkokäre Kristo abko ni mikaka ja máketa Ngöböbe kukwe btin ye köböire. Ni jökrä kákwe ja mikani ngite kukwe úkaninte káne Ngöbökwé ye näire, akwa Kristo krütanina niaratre diäre, niaratre tikatekáre kukwe kämekáme nuenbare kwetre yebtä, aisete Ngöbö raba mike nüne kärekáre jabe.

<sup>16</sup>Yebtä abko, ti bike kukwe bá mike krörö: Ngábákre rün káta tarä úkete jándrän jakwe dráikrä ngábákrebtí. Ye abko ngábákre rün tá nire angwane, kukwe úkaninte taräbtä ye ñakare ütiäte. Akwa ngábákre rün ye krütadre tá gare metre, ye ngwane batibe tarä ye rabadre ütiäte. <sup>17</sup>Ne aisete ni tarä úkateká ye tá nire angwane, tarä ye ñan rabadre ütiäte, akwa krütadre angwane, batibe tarä ye rabadre ütiäte. <sup>18</sup>Ye mden kisete, kira Ngöbökwé kukwe úkaninte káne nitre israelitabe angwane, kukwe ye rabadre ütiäte, abkokäre jándrän gatadre abko däríe kákwe kukwe ye mikani ütiäte. <sup>19</sup>Ne aisete Ngöbökwé kukwe biani nuendre, ye Moisékwé niebare jökrä nitre israelitaye, bti obeja drüen dikani dänre bá tain Moisékwé diani kisete, kákwe hisopo krie küde ötaninkä krati, bti nbi amne chibo däríe mritani ñöbe abko te Moisékwé hisopo küde amne dän bá tain ye mritaninkä, bti metaninkä kwe kukwe biani Ngöbökwé Moiséye yebti amne nitre israelitabti arato. <sup>20</sup>Angwane Moisékwé niebare ietre: Ngöbökwé kukwe úkaninte munbe, ye mden abko jándrän däríe ne köböire nibira ütiäte munkrä mtare, niebare kwe ietre. <sup>21</sup>Erere arato, ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre, yebti Moisékwé jándrän däríe metaninkä amne, jándrän jökrä sribikrä ju yete abko bti jándrän däríe metaninkä kwe arato, <sup>22</sup>ñöbtä ñan angwane bäsi jándrän jire jökrä ye mikadre dbe Ngöbö ngwärekrei jándrän ngwarbe däríebti amne, jándrän ñan kámikadre däríe mikakäre nibtä ne ngwane, ni ngite diankaka ñakare nibtä abko Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye káta niere.

<sup>23</sup>Ne aisete, ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre amne jándrän mda tá ju yete abko jándrän däríe káta mike dbe Ngöbö ngwärekrei. Akwa ju blitakrä Ngöböbe amne jándrän mda mda tá ju yete, ye abko tá Ngöbö kánti kä káinbti aibe bá mike, akwa Ngöbö kánti kä káinbti abko bári ütiäte, aisete jándrän däríe abko ñakare ütiäte jándrän yekrä. Ye mden kisete, ni bári ütiäte jándrän yekrä abko däríe aibe rabadre mike dbe Ngöbö ngwärekrei, <sup>24</sup>ñöbtä ñan angwane ñan ju blitakrä Ngöböbe

nuäre ngwiandre sribebare ni kä nebtäkwe te Kristo nikani. Ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre kä nebtä ye abko jändrän ño tä kä käinbti Ngöbö kánti tä úkaninte ño abko bä mikata jirekåbe nete, ñan ye kwrere te Kristo nikani, akwa Ngöbö kä käinbti ara jire, kánti Kristo nikani, aisete mtare Kristo tä Ngöbö ngwårekri kä käinbti amne tä blite ninkrä Ngöböbe. <sup>25</sup>Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dånkien tä niken kåre kä kwatirekwatire Kä Båri Demente jändrän jenena dårie ngwena ni ngite útiåre Ngöböye. Niara ñan tä ja dårie ngwena ni ngite útiåre Ngöböye. Ye kwrere Kristo ñan nikani kä käinbti ja mike müre ketadre bære bære ni ngite útiåre. <sup>26</sup>Ye abko, jändrän kåmika nåmane kåre ni ngite útiåre, ye kwrere Kristokwe nuendre, ye ngwane kä dåtebare kena Ngöbökwæ abti kä nûke mtare Kristo krütadre bære bære ni ngite diankakåre mento nibtä; akwa ye kwrere nakaninkå ñakare. Kä mrå ne ngwane Kristo nûkani, kåkwe ja biani müre ketadre batibe amne kårekåre rabai útiåte Ngöbö ngwårekri. Kristo ara jire kåkwe ja biani müre ketadre au ni ngite diankakåre mento nibtä. <sup>27</sup>Ye abko, ni jökrå krütadre batibe abko úkaninte kore Ngöbökwæ ninkrä, abti kritobo tä kukwe úkete, ye kwrere Ngöbökwæ kukwe úkadite ninkrä. <sup>28</sup>Ye kwrere arato, Kristo kåkwe ja biani müre ketadre batibe ni kwati ngite ye diankakåre mento btåtre. Abti Kristo jatadita bobukåre kä nebtå angwane, ñan jatadita ni ngite diankakåreta nibtä akwa, nire nire tä ngibiare ngåbti, ye abko jatadi dentari.

### Kristo kåkwe ja biani müre ketadre batibe

**10** <sup>1</sup>Ye abko, ju blitakrä Ngöböbe nuäre ngwiandre te jändrän biandre ja útiåre niebare Ngöbökwæ Moiséye, ye abko jändrän båri kuin jatadre Kristo köböire abko bä mika nåmane, akwa jändrän ye bä aibe amne ñakare era metre. Ye mden kisete, nitre nåmane nûke Ngöbö kåikitakåre ye nåmane niken jändrän arabe bien kåmikadre janknu kä kwatirekwatire ja ngite útiåre Ngöböye. Jändrän kåmikani ye ñan raba ni ye mike metre Ngöbö ngwårekri. <sup>2</sup>Ye abko, jändrän nuenta ja ngite útiåre ju blitakrä Ngöböbe te, ye kåkwe ni ngite diandrekå mento nibtä era metre, ye ngwane nitre Ngöbö kåikitakaka nåmane jändrän bien kåmikakrä kore, ye ñan biandre kwetre ja tåritåri ja ngite útiåre, ñobtä ñan angwane niaratre ñan rabadre ngite mda Ngöbö ngwårekri amne ja ñan rabadre ruen ngite jire chi mda ietre. <sup>3</sup>Akwa jändrän bianta kåmikadre ja ngite útiåre Ngöböye, ye abko niaratre tä ja mike ngite Ngöbö rûere abko tä miketa tõre ietre kä kwatirekwatire. <sup>4</sup>Niaratre tä nuene kore, ñobtä ñan angwane nbi kwane dårie amne chibo dårie ye abko ñan raba ni ngite denkå jire chi mento nibtä, aisete jata nebe ruen ngite janknu ietre. <sup>5</sup>Ye mden kisete, Kristo jatani nûke kä nebtå angwane, niebare kwe Ngöböye abko tä tikani Ngöbö Kukweibtå abko krõrõ:

Jändrän ngwarbe kämikata makrä amne nura ngwä bianta makrä, ni ngite diankakäre mento btä, ie ma ñan tö, aisete makwe ti mikani därerere ni kä nebtä kwrere.

6 Erere arato, jändrän kukwani makrä amne jändrän kämikani makrä ni ngite diankakäre mento btä, ye abko käi namani nuäre ñakare mabtä.

7 Abtä tikwe nieba krörö mae:

Ma kukwei tä tikani ño tibtä, ye kwrere tita nete ma kukwei mikakäre täte Ngöbö,

Salmos 40.6-8

niebare Kristokwe Ngöböye. 8 Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye käta jändrän ngwarbe kämikamna biandre Ngöböye, akwa kukwe yebtä Kristokwe niebare Ngöböye: Jändrän ngwarbe kämikata mae amne nura ngwä bianta, ye abko ie ma ñan tö amne käi namani nuäre ñakare mabtä. Erere arato, jändrän ngwarbe kukwata mae ni ngite diankakäre btä, ye abko ie ma ñan tö, niebare Kristokwe. 9 Yebti niebare krörö mda kwe Ngöböye: Ma kukwei tä tikani ño tibtä, ye kwrere tita nete ma kukwei mikakäre täte Ngöbö, niebare Kristokwe. Ne aisete kukwe ükaninte käne, ye abko Ngöbökwé dianinkä mento abko täte kukwe mda btin ükaninte kwe. 10 Jesukristo käkwe Ngöbö kukwei mikani täte, ja biani müre ketadre au kwe ni ngite diankakäre mento nibtä, ye mden köböire abko Ngöbökwé ni mikani deme ja ngwärekre, ñobtä ñan angwane Jesukristo krütani batibe amne ye abko ütiäte kärekäre.

11 Akwa kukwe ükaninte käne Ngöbökwé, yebti abko nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre tä nünaninkä krö<sup>e</sup> sribi kwe nuene Ngöbökrä köbö kwatirekwatire. Köbö kwatirekwatire jändrän kämikata kwetre ja täritäri, akwa jändrän ye ja kwrere jökrä amne di ñakare jire chi ni ngite denkä mento nibtä. 12 Akwa Jesukristo abko käkwe ja biani müre ketadre batibe ni ngite ütiä biankäre amne ye rabai ütiäte kärekäre. Yebti nikaninta kä käinbti amne, kä bäri ütiäte kanti namani tākänintbe Ngöbö küde ruenkri sribi namani bare täte ie bä mikakäre. 13 Ye kanti abko Ngöbökwé Jesukristo rüe mikadi jökrä niara ngoto täni abko tä ngibiare, 14 ñobtä ñan angwane Jesukristo käkwe ja biani müre ketadre batibe, ye köböire abko nire nire mikata deme bätärekä ja täritäri Ngöbökwé ye abko Kristo mikani metre Ngöbö ngwärekre amne rabai metre kärekäre.

15 Kukwe ye abko era abko Ngöbö Üai Deme käta niere nie arato Ngöbö Kukweibtä abko krörö:

16 Akwa yebti kukwe rabadi ükaninte btin krörö nieta ni Dänkienkwe: Ti kukwei ñan käi rikwitadrekä jire btitre, ñobtä ñan angwane rabadi niaratre töite.

---

e 10.11 *nünaninkä krö*. Nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nämene nünaninkä krö sribi nuenkäre, ye abko käta sribi ngämi nebe bare ietre bä mike.

17 Amne niaratre kákwe ja mikani ngite ti rüere, kákwe kukwe káme nuenbare ti rüere, ye ñan rükadita töre jire chi mda tie,

Jeremías 31.33,34

niebare Ngöbökwe. 18 Ye mden kisete, Ngöböta ni ngite denkä mento nibtä, aisete jändrän ñakare jire chi mda biandre kámikakrä Ngöböye ja ngite ütiäre.

### Nünandrekä dite jabtä

19 Ne aisete ti mräkätre, mtare Jesu krütani, däríe nimianinte níkrä, yebti Kä Bäri Deme Ngöbö kánti, ye kánti kä jürä ñakare jire chi nibtä niken rabakäre Ngöböbe, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe kä biani nie niken niara kánti. 20 Ni raba niken nebe Ngöbö kánti Kä Bäri Deme te, ñobtä ñan angwane Jesu kákwe ji tikaninta btin ni káne nebe Ngöbö kánti amne ni rikadre ji yebti Jesube angwane, níkwe nünandi kärekáre Ngöböbe. Ye abko, dán kukwän ngetbo nämáne mikani jite Kä Deme amne Kä Bäri Deme ye ötübu ta, ye kánti ta Kristokwe ji tikani ni káne nebe Ngöbö kánti. Dán kukwän te ta Jesu níkani abko niara ngrabare ara jire. Niara krütani, ye ngwane ji tikani kwe níkrä. 21 Amne ni Blitaka Ngöböbe Ni Mda Mda Diäre kri tä níkwe káta ni jen Ngöbökwe ngibiarebti. 22 Ne aisete, ja töi metrebti amne tödekabtä kwatibe Ngöböbti, ari krötö ja ken Ngöböbe, ñobtä ñan angwane Jesukristo kákwe ja däríe metaninkä ni töi kämenbti, ye kákwe ni mikanina deme. Nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nämáne jüben nánkrä Ngöbö kánti, ye kwrere Jesukristo kákwe ni ngrabare jükaninante, aisete ari krötö Ngöbö ken. 23 Mdakäre abko, Ngöbökwe jändrän köböi mikani nie abko ngibiare ngäbti, yebtä ari nünenkä dite jabtä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe ja kukwei mikadi täte metre, aisete jändrän köböi mikani kwe, ye erere rabi bare, aisete níkwe ñan ja töi mikadre ngwarbe kwäräkwarä amne níkwe tödekadre kwatibe Ngöböbti. 24 Erere arato, ari ja kite ja tarere kwäríkwäri amne sribi kuin nuene jakrä kwäríkwäri. 25 Mdakäre abko, nitre tödekaka Jesubti káta gätäre abko kánti ni ruäre ñan tä kwen gätäbtä, ye kwrere níkwe ñan nuendre, akwa Jesukristo ni Dánkien jatadita abko köböi nükerate ja ken, ye gadre níkwe angwane, ari ja úkekrö bäri gätäbtä amne, ari ja die mike kwäríkwäri näin gätäbtä. 26 Níkwe kukwe ye mikadre täte, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei era metre Jesubtä garera nie, yebti ta ni tädre ja mike ngite janknu ja töi jenbti Ngöbö rüere, ye ngwane jändrän mda ñakare jire kámikadre Ngöböye ni ngite diankakäre mento nibtä abko rabadre ütiäte Ngöbökrä. 27 Akwa Ngöbökwe kukwe úkadite tare krübäte rüekrä abko köböi mikani kwe ietre, ye aibe ni rabadre ngibiare, ñobtä ñan angwane ñukwä jutra krikri káta jändrän jókrä gaenkä, ye kwrere jire Ngöbökwe niara rüe gadikä jókrä ja dokwäre. 28 Ye abko, Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye abko nire nire kákwe

kitani temen amne, niarakwe ja mikani ngite bkänä kukwe ye rüere abko ni nibu ya o ni nimä käkwe niara tuani nuene kore niedre kwetre rüere, ye ngwane ni ye ñan namani nebe ruentari tare, akwa kitani ngise kämikadre. <sup>29</sup>Se abko ni Ngöbö Odei bäri ütiäte kri ye mikaka ngwarbe jae ni mda mda okwäbti, käta mike ütiäte ñakare amne Ngöbö Odei därüe deme, mdenbti Ngöbökwë kukwe ükaninte btin nibe, därüe ye mikata ütiäte ñakare kwe, çye dokwäre abko Ngöbökwë ñan ni mikadre ja ngie nuen bäri kri krübäte abko munta nütüre ya? Erere arato Ngöbö Üai ni tarekä abko ni ye tä mike ngwarbe, çye dokwäre abko Ngöbökwë ñan ni mikadre ja ngie nuen bäri kri krübäte abko munta nütüre ya? <sup>30</sup>Ngöbökwë ni mikadre ja ngie nuen ye gare nie, ñobtä ñan angwane ni Dänkien Ngöbö käkwe niebare krörö abko tä tikani niara Kukweibtä:

Ti ara jire käkwe ni mda mda mikadi ja ngie nuen ja dokwäre,

Deuteronomio 32.35

niebare Ngöbökwë. Bärire mda abko, niebare krörö mda kwe:

Ni Dänkien Ngöbö käkwe kukwe ükadite juta jen kwe kräke angwane, mikadi ja ngie nuen kwe,

Deuteronomio 32.36

niebare kwe. <sup>31</sup>Ne aisete Ngöbö nire moto rabadre romon nikrä käkwe ni mikadre ja ngie nuen ja dokwäre, ye ngwane ñni bobre jakän!

<sup>32</sup>Kukwe kore ñan rakadrekä munbtä, abkokäre mun jatani tödeke krirene kena Kristobti angwane, kukwe nakaninkä krörö munbtä, ye munkwe ngwianta töre jae ja die mikakäre nünanbtä dite Kristokrä: Munkwe ja tare nikani kri kena tödekabtä Kristobti, akwa munkwe nünankabare dite jabtä. <sup>33</sup>Angwane mun ruäre abko ie ñäkäbare kämekäme amne taretare ni kwati ngwärekri amne, mun ruäre abko metani ni jökrä ngwärekri arato. Erere arato, ni ruäre nämäne ja tare nike kore abko ben mun ruäre abko namani nekete jakri die mikakäre. <sup>34</sup>Mdakäre abko, nitre tödekaka Jesubti kitani ngite kä teri ye abko namani ruentari tare munye amne, munkwe die mikani, ye munkwe ngwianta töre jae. Erere arato, tödekabtä Jesubti jändrän jen munkwe abko dianinkä munkän, akwa munkwe rübare ñakare dokwäre amne kä namani bäri nuäre munbtä. Ye ñobtä ñan angwane jändrän bäri kuin, niken ngwarbe ñakare tä kä käinbti munkwe abko namani gare munye, aisete mun namani jäme, ye abko munkwe ngwianta töre jae arato.

<sup>35</sup>Ne aisete, Jesuta mun tarere amne, jatadita mun ngwiankäre kä käinbti tä gare metre munye, ye abko munkwe ñan kita temen, akwa munkwe tödeka kwatibe janknu bti, ñobtä ñan angwane ye ütiäre abko Ngöbökwë jändrän kuin biandi kri munye. <sup>36</sup>Ye abko, Ngöbökwë jändrän kuin köböi mikani munye, ye rükadre mun kisete, abkokäre munkwe nünandrekä dite bätärekä janknu ja tare nikakäre tödekabtä Jesubti, <sup>37</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei käta niere krörö Jesubtä:



Ni juandre Ngöbökwe ye abko gwängwarbe kebera nüke.  
Kä ñan kitadre raire ta kwe, aisete rükadi jötrö.

<sup>38</sup> Amne ni deme tikwe käta tödeke kwatibe tibti amne ñan ti  
rükandite kwe,  
akwa nire nire käkwe trö kwitadreta tie, ye abko käi rabadi nuäre  
ñakare tibtä,

Habacuc 2.3-4

nieta kore Ngöbö Kukweibtä. <sup>39</sup>Akwa ni abko ñan tä rikakäreta ja jiebti,  
aisete Ngöbökwe ñan ni gadrekä, akwa ni abko tödekaka Jesubti, aisete  
ni ne abko rabadi dianintari nünakäre käreäre Ngöböbe.

### Tödeka Ngöböbti abko bäri ütiäte kri

**11** <sup>1</sup>Tödeka ye abko jändrän ngibiata nikwe abko erere rükadi ni  
kisete abko nita mike era jae amne, jändrän tuen ñakare nie,  
akwa jändrän ye abko tarä era metre tä nebe ruen nie. <sup>2</sup>Ye abko, ni  
mräkä kirakira käkwe tödekani kore Ngöböbti, ye namani tuen kuin  
Ngöböye abko Ngöbökwe niebare.

<sup>3</sup>Erere arato, nita tödeke kwatibe Ngöböbti aibe köböire Ngöbökwe kä  
käinta btä kä tementa dätebare ja kukweibti abko tä nüke gare nie. Akwa  
jändrän tuen ñakare nie abkobti Ngöbökwe kä käinta amne kä temen  
dätebare, ye abko tä nüke gare nie, nita tödeke Ngöböbti angwane.

<sup>4</sup>Mdakäre abko, Abel käkwe tödekani kwatibe Ngöböbti, aisete jändrän  
bäri kuin biani kwe Ngöböye etba Caín ye ngwä. Jändrän biani Abelikwe  
Ngöböye, ye Ngöbökwe kani ngäbti amne kuin niebare kwe btä. Angwane  
Abel nämane tödeke Ngöböbti, ye namani tuen kuin Ngöböye abko  
Ngöbökwe niebare. Ye abko, Abel krütanina, akwa tödekani kwatibe  
Ngöböbti kwe, yebtä abko kädrie tä mtare. <sup>5</sup>Enoc abko käkwe tödekani  
Ngöböbti, ye köböire abko Ngöbö nikani ngwena nire kä käinbti,  
aisete batibe ñan kwani nitre nünanka yete yeye, ñobtä ñan angwane  
Ngöbö nikani ngwena nire kore. Ngöbö ngämi niken Enoc ngwena kä  
käinbti, känenkri Enokwe tödekani Ngöböbti, ye abko käi namani nuäre  
Ngöböbti abko nieta Ngöbö Kukweibtä. <sup>6</sup>Ye abko, nita tödeke ñakare  
Ngöböbti angwane, ni ñan raba Ngöbö moto mike nuäre jire chi, ñobtä  
ñan angwane ni ngämi krötö Ngöbö ken, känenkri abko Ngöbö tarä, ye  
abko nikwe mikadre era, abti nikwe krötadre Ngöbö ken, amne nita niara  
känene abko ütiä biandi kwe nie, käkwe ni kadre ngäbti abko rabadre era  
nikrä arato.

<sup>7</sup>Ngöbökwe ni jökrä gadrekä ñöte abko Ngöbökwe niebare Noéye  
angwane, Ngöbö ngämi nuene, akwa Noé nämane Ngöbö deme ye jürä  
ngwen jabtä, käkwe ru sribebare mräkä kwekwe diantarikrä, ñobtä  
ñan angwane Noé abko käkwe tödekani kwatibe Ngöböbti. Noé käkwe  
tödekani Ngöbö kukweibti, ye köböire abko ni mda mda gadrekä



Ngöbökwe abko niarakwe mikani gare ietre amne, tödekabtä Ngöböbti Noé namani tuen metre Ngöbö ngwärekre, niebare Ngöbökwe.

<sup>8</sup>Abraham abko Ngöbökwe käräbare nüne Canaán angwane, Ngöbö kukwei mikani täte kwe, aisete kä biandre Ngöbökwe ie, ye kánti nikani ñobtä ñan angwane tödekani Ngöböbti kwe. Mden kisete nämane nüne, ye kánti kä mikaninkä kwe, bti rikadre mdente ñan nämane gare ie, akwa nikani. <sup>9</sup>Erere arato, Abraham nämane tödeke Ngöböbti, aisete Ngöbökwe kä köböi mikani ie, ye kánti nünabare ni menteni kwrere kwe ju nuäre ngwiandre te. Isaac amne Jacob, ie Ngöbökwe kä ye köböi mikani ja kwrere Abrahambe arato, käkwe nünabare ju nuäre ngwiandre te arato. <sup>10</sup>Abraham käkwe nünabare kore, ñobtä ñan angwane juta mikani Ngöbökwe abko te tö namani näin nüne käreäre Ngöböbe abko nämane ngibiare. Juta ye abko Ngöbö ara jire käkwe mikanintbe amne Ngöbö ara käkwe juta ye mikani abko Abraham nämane ngibiare.

<sup>11</sup>Mdakäre abko, Sara namanina kise mrriani jabtä amne Abraham abko namanina unsunine, akwa Ngöbökwe ngäbäkre köböi mikani ietre, yehti tödekani kwatibe kwetre abko köböire ngäbäkre Isaac därebare kwetre Ngöbö diehti, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe ngäbäkre köböi mikani ietre, ye erere Ngöbökwe ja kukwei mikadre täte jökrä, yehti tödekani kwetre, aisete ngäbäkre namani kwetre. <sup>12</sup>Abraham namanina unsunine amne di ñan namanina ngäbäkre ngibiare, akwa Ngöbökwe ngäbäkre köböi mikani ie, ye köböire abko Abraham ngäbriänkä namani kwati krübäte ja täritäri muke kainta se kwrere amne üman mren köräbare kwrere, aisete ñan raba tanre.

<sup>13</sup>Nitre ye abko krütani jökrä angwane, jändrän köböi mikani ietre Ngöbökwe, ye tuani ñakare ja kisete kwetre, akwa tödekani janknu Ngöböbti kwetre. Ye köböire abko jändrän köböi mikani ietre, ye namani era kräke amne kani ngäbti kwetre. Niaratre nämane nüne ni menteni kwrere amne, nämane nüne jötrö kä nebtä abko niebare jabtä kwetre ni mda mdaye. <sup>14</sup>Nire nire kukwe niekä kore ye abko tä kä mda känene Ngöbö kánti nünankrä jae abko bä mikata jabtä kwetre. <sup>15</sup>Nitre ye töi tätre kä jakwe aibehtä, akräke nämane nüne käne ye kánti rikareta, akwa ñan nikaninta, <sup>16</sup>ñobtä ñan angwane kä bäri kuin, ie niaratre tö namani amne, kä bäri kuin ye abko tä Ngöbö kánti kä käinbti. Ye mden kisete, nitre ye nämane Ngöbö tikwe niere Ngöböye, yehtä Ngöbö nämane ja gaire ñakare, ñobtä ñan angwane juta namanina ükaninte biare kräke Ngöbökwe.

<sup>17</sup>Abraham abko käkwe tödekadre janknu Ngöböbti ya, ñakare ya, ye abko Ngöbö tö namani gai, aisete Abraham ngobo itibe Isaac abko Ngöbökwe müre ketamna ie. Abraham namani biare ngobo itibe müre kete, ñobtä ñan angwane niarakwe tödekani kwatibe Ngöböbti. Ngöbökwe Isaac köböi mikani Abrahamye amne, <sup>18</sup>Isaakri Abraham

ngäbriänkä rabadi kwati Ngöbökwe niebare ie, akwa nikani ngobo müre kete, <sup>19</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbö di nämanena ni krütani mikakäreta nire, erere ngobo kwe mikadreta nire kwe nämane gare ie, aisete nikani ngobo ngwena müre ketadre angwane, ni krütani rükata nire, kwrere jire Isaac namaninta nire Abraham kisete, Ngöbökwe Isaac kämikamna ñakare ie angwane.

<sup>20</sup>Abti Isaac abko käkwe tödekani Ngöböbti, aisete dre dre rakadrekä ngäbriänkä Jacobobtä amne Esaúbtä niara täbti, yebtä ja di biani kwe ietre.

<sup>21</sup>Abti Jacob kebera krüte angwane, niara nämane tödeke Ngöböbti, köböire ja di biani kwe José ngobo nibu yeye. Angwane namani gitaninkä mökänbti, käkwe Ngöbö käikitaninkä.

<sup>22</sup>Abti José abko jatanina krüte angwane, Ngöbö rikadre nitre israelita ngwenante Egipto bäre mento nebebe Canaán, niebare kwe mräkäye. Angwane José kroko jirikadreta doboi mikadre ja käite Canaán, yebtä abko kukwe ükaninte kwe arato, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti.

<sup>23</sup>Abti Moisés abko därebare angwane, meye amne rün käkwe rükaninte sö krämä Faraón ngäniene, ñobtä ñan angwane niaratre nämane tödeke Ngöböbti. Faraón käkwe ngäbäkre brare brare nitre israelitakwe kämikamna jökrä, ye ngwane Moisés därebare. Akwa Moisés abko namani tuen bä nuäre meyeye amne rünye, abtä Faraón jürä namani ñakare Moisés meyebtä amne rünbtä, käkwe Moisés rükaninte, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti.

<sup>24</sup>Abti Moisés abko namanina ünän angwane, ñan tö namani rabai Faraón ngänkän ngobo kwrere mda, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti. <sup>25</sup>Erere arato, kä ngwian nuäre jabtä ja mikakäre ngite Ngöbö rüere Faraón kánti, ye mikani ütiäte ñakare kwe jae amne bäri tö namani ja tare nikai mräkä israelita ben gwaire. <sup>26</sup>Mdakäre abko, Kristo rabadre mikani ütiäte, abkokäre Moisés rabadre tuen ngwarbe ni mda mdaye, ye Moisés tö namani bäri, aisete jändrän kuinkuin ütiäte krikri Egipto yete, ye namani ütiäte ñakare kräke, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe jändrän bäri kuin biandre ie tödekabtä Ngöböbti, yebtä Moisés töi nämane. <sup>27</sup>Erere arato, Moisés nämane Egipto angwane nämane tödeke Ngöböbti, köböire nikani nitre israelita mda mda ngwenante Egipto bäre mento angwane, Faraón mätä namani btä, ye jürä ngwiani ñakare kwe, aisete Ngöbö tuen ñakare, akwa yebtä ja töi mikani kwe amne ja ñan namani ruen naente ie amne nikani janknu mentokwäre Egipto bäre mento. <sup>28</sup>Erere arato, Moisékwe Pascua nuenbare amne jändrän därrie metakamna jukwebtä kwe nitre israelitareye, ñobtä ñan angwane Moisés nämane tödeke Ngöböbti, aisete jändrän därrie metakamna jukwebtä kwe, angele ni kämikaka käkwe ñan nitre israelita ngobo mubai kämikadre jire iti abkokäre.

<sup>29</sup>Yebti nitre israelita abko nikani Mren Tainte ta angwane, kä namani nõtare kãnti ta nikani, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti; akwa nitre Egiptobo nikani Mren Tainte ta nitre israelita jiebti angwane, ño nikaninta jökrä täte kãkwe müre ketani jökrä.

<sup>30</sup>Abti ki mikani juta Jericóbtí abko bäre nitre israelita kãkwe dikakabare köbö kükü angwane, Ngöbökwé ki ye juani jökrä temen, ñobtä ñan angwane niaratre nämane tödeke Ngöböbti aiseté.

<sup>31</sup>Erere arato, juta Jericó yete abko nitre israelita jananbare kä tuenbti tiebe angwane, meri iti bti kä ngwarbe nämane nüne yete kädian nämane Rahab. Rahab abko kãkwe tödekani Ngöböbti, aiseté nitre kä tuabtikä ye kani ngãbti kuin kwe, aiseté nitre nünanka juta Jericóte ye kãmikani nitre israelitakwe angwane, meri Rahab ye abko kãmikani ñakare kwetre ni mda mda ben gwaire.

<sup>32</sup>Ne abko, nitre mda mda kãkwe tödekani Ngöböbti, yebtä abko tikwe blitadre ja täritäri jökrä, ye ngwane kä ñan rabadre täte tie blitakrä btä. Tikwe blitadre Gedeónbtä, Barabtä, Sansónbtä, Jeftébtä, Davibtä, Samuelibtä amne ni mda mda Ngöbö kukwei niekä yebtä angwane, kä ñan rabadre täte tie blitakrä btä. <sup>33</sup>Ni ruäre kãkwe tödekani Ngöböbti, köböire kä dianinkä kwetre ni mda mdakän rübtä. Ruäre abko kãkwe kukwe úkaninte kuin metre ni mda mdakrä amne jändrän köböi biani Ngöbökwé nukani ni ruäre kisete, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti. Ni ruäre abko kãkwe lion kada ketani, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti. <sup>34</sup>Erere arato, ni ruäre kãkwe tödekani Ngöböbti abko köböire ñukwä jutra krübäte ötaninte kwetre amne, ni ruäre abko kãmika tö namani ngitrabti angwane kwäräbeware kwetre, tödeka Ngöböbti ye köböire. Erere arato, ni ruäre di jatani krüte rübtä, akwa tödeka Ngöböbti, ye köböire Ngöbökwé mikaninta dite, kãkwe rüé ganainbare kwäräbe rübtä.

<sup>35</sup>Mdakäre abko, meri ruäre kãkwe tödekani Ngöböbti abko köböire mräkä krütanikrütani abko Ngöbökwé mikaninta nire. Ni ruäre abko nämane tödeke Ngöböbti, aiseté mika nämane ja tare nike angwane, ñan tikadreteta, ie tö namani, ñobtä ñan angwane Ngöbökwé niaratre mikadita nire bobuta abko rabadre bäri kuin nämane nütüre, aiseté nämane biare krüte. <sup>36</sup>Amne ni mda abko mikani yakrä jae tödekabtä Ngöböbti amne kwata metani amne mäkäninte kadenanbti, bti kitani ngite kä teri, ñobtä ñan angwane nämane tödeke Ngöböbti. <sup>37</sup>Ni mda abko nämane tödeke Ngöböbti, aiseté kãmikani jäbti amne, ni mda abko tikaninkä ötöbu ta sierrabti amne ni mda abko kãmikani ngitrabti tödeka dokwäre Ngöböbti. Amne ni mda abko nämane nüne bobre, kä nämane obeja amne chibo kwata aibe kite jabtä abko te nämane dikekä nekwäre sekwäre abko nämane ja tare nike amne nämane moto ulire, tödeka Ngöböbti dokwäre. <sup>38</sup>Nitre ye abko bäri ütiäte nitre Ngöbö rüé ye ngwä.

Niaratre kákwe nünabare kä ketareketare te kä kaibete amne nämane nüne ngitio bäre temen. Erere arato, nämane nüne jákwata mkäte amne kä mkä mda mdate kwärákwärá, akwa niaratre jökrá námane tödeke Ngöböbti.

<sup>39</sup>Akwa Ngöbökwé jándrán köböi mikani, ye nitre tödekaka Ngöböbti nünanka Jesu kánenkri ye kákwe ñan tuani jire ja kisete, akwa námane tödeke janknu Ngöböbti, yebtä abko námane ütiáte kri Ngöbökrá. <sup>40</sup>Ye abko, Ngöbökwé jándrán bári kuin köböi mikani níkrá Kristo köböire, ñobtä ñan angwane ni aibe ben gwaire Ngöbö tö namani ni tödekaka bti nünanka kira ye mikai metre abko köböi mikani kwe.

### Ngöböta ngäbriänkä kwekwe töi den

**12** <sup>1</sup>Kore ni kwati kákwe tödekani era metre Ngöböbti ni kánenkri. Ni ye abko káta ni die mike nüne Kristo kráke. Ye aisete ni yebtä ari töbika amne jándrán jökrá káta ni drätákekä amne kukwe kámekáme Ngöbö rüere te nita nibrente, ye abko ari kite jökrá temen, bti kä kuin kukwäre nita neen, ye kukwäre ari ja die mike bári niare janknu. <sup>2</sup>Akwa nita tödeke Ngöböbti ye abko tä kite Jesu köböire amne Jesu ara jire kákwe ni mikadi tödeke bári kuin metre Ngöböbti, aisete Jesu yebtä ari ja okwä mike kwatibe. Jesu abko müre ketani krusobtä angwane, namani ja gaire ñakare krütabtä níkrá krusobtä, ñobtä ñan angwane Jesu kákwe ja tare níkadre, yebti kä rabadreta bári nuäre krübáte btä kä káinbti namanina gare ie, aisete namani biare ja tare níke. Ye erere bkäná, Ngöbö níkani Jesu ngwenante kä káinbti amne namani tákánintbe kürá gobrankrá Ngöbökwé ye küde ruenkri sete, ye abko Jesukwe sribi nuenbare táte jökrá abko tä bá mike.

<sup>3</sup>Ne aisete nitre kukwe kámekáme nuenkä kisete Jesu kákwe ja tare níkani kri kore, yebtä munkwe töbika kuin ja káne, ñobtä ñan angwane ja tare níkadre ño abko Jesukwe bá mikanina nie. Mun ñan rabadre dräre amne mun ñan di krütadre ja tare níkabtä, abkokäre munkwe töbikadre Jesubtä. <sup>4</sup>Ye abko, munta rüere kukwe kámekáme rüere nünakäre deme Ngöbökrá gare tie, akwa mun ngämi krüte jire iti rübtä kukwe kámekáme rüere. <sup>5</sup>Munta ja tare níke, akwa Ngöbö Kukwei tä tikani munbtä abko raba mun moto miketa nuäre, ye käi níkwitaninkä munbti. Mun abko Ngöbö ngäbriänkä abko Ngöbö Kukwei tä niere krörö:

Ti ngobo tikwe, ni Dánkien káta máträre munbtä, ngäbákre jakwe kwrere, ye munkwe ñan mika ngwarbe jae.

Amne ni Dánkien kákwe mun ka olobti, yebtä mun ñan di krüta nünanbtä niarakrá, <sup>6</sup>ñobtä ñan angwane níre níre tareta ni Dánkienkwe, yebtä abko tä máträre, amne níre níre kata ngäbti ja ngobo kwrere kwe abko tä kaen olobti,

## Proverbios 3.11-12

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

<sup>7</sup>Ne aisete munta ja tare nike tödekabtä Jesubti, ye abko mäträta kore Ngöbökwere raba gare munye, ñobtä ñan angwane Ngöböta mun kaen ngäbti ja ngobo kwrere, aisete tä mäträre kore munbtä. ¿Mun ñan tä mäträre ngäbäkre munkwebtä ya? Jänri. <sup>8</sup>Ne aisete ni jökrä Ngöbö ngäbriänkäre abko btä Ngöböta mäträre. Ngöböta mäträre ñakare munbtä, ye ngwane mun ñakare Ngöbö ngäbriänkä era metre. <sup>9</sup>Bärire mda abko, ni nämane kiakia ngäbäkrere angwane, ni rün kä nebtä nämane mäträre nibtä, kä nämane ni kaen olobti, abtä ni nämane mike ütiäte jae. ¿Se abko ni Rün käta mäträre nibtä amne tä ni kaen olobti ni mikakäre nüne käreäre jabe abko nikwe ñan mikadre ütiäte jae ya? Jänri, niara bäri mikadre ütiäte jae nikwe! <sup>10</sup>Ñobtä ñan angwane nita nüne jötrö kä nebtä, akwa ni rün nikwe nämane mäträre nibtä amne nämane ni kaen olobti jändrän mden mden nämane nebe tuen dbe ie, ye erere nämane mäträre nibtä. Akwa Ngöböta mäträre nibtä, käta ni kaen olobti, ye abko bäri kuin amne ütiäte nikrä, ñobtä ñan angwane ye köböire abko ni rabadre deme Ngöbö kwrere. <sup>11</sup>Ni mda tä mäträre nibtä, käta ni kaen olobti, ye näire abko tä nebe tuen tare nie bkänä, akwa kukwe btä mäträta nibtä ye tä nüle gare era metre nie angwane, tä ni die mike nüne era metre amne kuin jäme Ngöbö ngwärecri. Ne aisete mäträta nibtä amne ni kata olobti, ye abko kuin nikrä.

<sup>12</sup>Ne aisete nire nire küde tä nebe dräre ie amne ngüreta nebe di ñakare ie, ye kwrere mun di kitera krüte ja tare nikabtä ne ngwane, ja di miketa munkwe amne, <sup>13</sup>ji ükete kuin metre ja käne munkwe, ye köböire ni mda mda ngüre bren ie, kisete tä näin ni nakwente kwrere ye abko ngüre rabadreta kuin metre dikekä amne ñan di krütadre, abkokäre munkwe ja di mikata näin janknu Jesube.

## Ñan trö kwitadre Ngöböye

<sup>14</sup>Mdakäre abko, munkwe ja töi mika kwatibe nünakäre jäme ni jökrä ben amne munkwe ja töi mika kwatibe nünakäre deme Ngöbökrä, ñobtä ñan angwane nikwe ñan nünandre deme, ye ngwane nikwe ñan ja tuadre ni Dänkienbe. <sup>15</sup>Erere arato, Ngöböta ja moto mike kuin munkrä, yebti mun ñan rabadrete jire iti, abkokäre munkwe ja ngibia. Erere arato, nane ni ruäre moto romon krübäte dikaro ni mdakrä, ye ngäniene munkwe ja ngibia kwärikwäri, ñobtä ñan angwane ni romon kore käkwe ñan kukwe käme ye kitadre temen, ye ngwane kri ngätri tä niren kri, ye kwrere ni moto romon abko rabai bäri romon krübäte amne, niara käkwe ni mda ngwiandre ja mike ngite ja kwrere, aisete munkwe ja ngibia kukwe ye ngäniene.

<sup>16</sup>Mdakäre abko, munkwe ñan ja mika gure tiebe ni mda mdabe amne jändrän kuin deme, ye ie munkwe ñan trö kwita Esaúkwe nuenbare kira

ye kwrere. Esaúkwe jändrän kuin rürümoinbare jakän etba Jacoboye. Esaú abko mubai, aisete niara die mikadre rünkwe, akwa mrö batibe btä jändrän kuin ye rürümoinbare kwe jakän Jacoboye. <sup>17</sup>Yebti dre nakaninkä Esaúbtä, ye garera munye abko krörö: Esaú abko mubai, aisete rünkwe ja di biandre ie abko tö namani, akwa rün käkwe ja di bianina Jacoboye, aisete trö kwitani jirekåbe kwe ie. Esaú kåkwe jändrän ye müaibare kri krübåte, akwa ja ñan namani nuene kråke. Ne aisete Esaú kåkwe trö kwitani jändrän kuin demeye, ye kwrere munkwe ñan nuendre.

<sup>18</sup>Mdakåre abko, mun jatani tödeke Jesubti angwane, ñan jändrän tuen abko kukwåre mun jatani nitre israelita kwrere, ñobtä ñan angwane kira nitre israelita nükani Ngitio Sinaí kånti, ye kånti Ngöbökwe ja bå mikani ütiåte kri abko krörö: Ñukwå namani tuen jutra ngitiekå ietre amne kå namani tuen iko ietre amne kå namani tuen diore ietre amne kå namani tuen ñüre ietre. <sup>19</sup>Erere arato, drü kukwei jarabare ietre amne Ngöbö kukwei jarabare ietre. Nitre israelita kåkwe Ngöbö kukwei nuani kore ye abko Ngöbökwe ñan ñåkadre mda ietre abko namani ribere, <sup>20</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbö namani kukwe ükete tare krübåte ye abko namani mate tare btåtre Ngitio Sinaíbtä abko krörö: Nire nire kåkwe ngoto mikadre Ngitio Sinaíbti abko kåmikadre jäbti, akwa ñan kåmikadre jäbti ne ngwane, kåmikadre bukobti, ye abko ni nire ya o jändrän ngwarbe, akwa kåmikadre kore, Ngöbö namani niere, ye abko nitre israelita kåkwe kukwe nuani. Akwa mun abko jatani tödeke Jesubti angwane, drü kukwei jarabare ñakare munye amne Ngöbö kukwei jarabare ñakare munye arato nitre israelita kwrere. <sup>21</sup>Jändrän krübåte nakaninkå Ngitio Sinaíbti, ye abko nitre israelita kåkwe tuani, aisete Moisés ara jire kåkwe niebare krörö: Ti nibi nekwetekå krübåte Ngöböbtä, aisete ti nibi grükekå jökrå ngrabare, niebare kwe.

<sup>22</sup>Akwa munkwe tödekani Jesubti angwane, mun jatani Ngitio Sionte. Ngitio ye kånti abko Ngöbö nire tä nüne amne ngitio ye abko juta Jerusalén kå kåinbti ara abko kånti mun jatani. Kå ye kånti abko angele mili kabre tä ja ükaninkrö Ngöbö kåikitekå. <sup>23</sup>Amne Ngöbö ngåbriånkåtre jire jökrå abko Ngöbö Odei mubai kwrere, ñobtä ñan angwane jändrän jire jökrå Ngöbökwe abko niaratrekrå abko kåita tikani kå kåinbti, niaratre kåkwe nünandi kårekåre Ngöböbe bå mikakåre abko tä ketetibe jökrå, ye kånti mun jatani, munkwe tödekani Jesubti angwane. Erere arato, Ngöbö kukwe ükatekå metre ni jökrå kråke abko ken mun jatani amne, nitre nünanka kuin metre Ngöbö ngwårekri abko Ngöbökwe mikani metre ja ngwårekri abko üai ye ken mun jatani arato munkwe tödekani Jesubti angwane. <sup>24</sup>Amne Jesu köböire Ngöböta kukwe ükete btin nibe abko ken mun jatani amne Jesu dårie ni ngite diankakra mento nibtä, ye ken mun jatani. Jesu dårie ye abko ñakare

Abel dārie kwrere, ñobtä ñan angwane Abel kāmikani Caínkwe abko dokwäre Ngöbökwe mikani ja ngie nuen, akwa Jesu dārie abko köböire Ngöböta ni ngite denkä mento nibtä.

<sup>25</sup>Ne aisete ti mräkätre, mtare Ngöböta blite nibe, ye munkwe ñan kitadre okwä kware temen, ñobtä ñan angwane kira Ngöbökwe ñäkäbare Moisés köböire nitre israelitaye, ye niaratre käkwe ñan Ngöbö kukwei mikani täte, abtä Ngöbökwe mikani ja ngie nuen amne kwäräbebare ñakare kwetre. Mtare abko Ngöbö kä kاینbti ara jire kätä ñäke nie, ye ie nikwe trö kwitadre angwane, nikwe ñan kwäräbedre jire chi. <sup>26</sup>Kira Moisés näire, Ngöbö kukwei käkwe kä temen ne ngwiani ngrenkä Ngitio Sinaí kánti, akwa mtare Ngöbö Kukwei kätä niere krörö mda:

Tikwe kä temen ne ngwiandita ngrenkä bati mda, ye gwane kä kاینbti ngwiandi ngrenkä tikwe arato,

Hageo 2.6

nieta Ngöbökwe. <sup>27</sup>Ngöbökwe kä ngwiandi ngrenkä bati mda tä niere, ye abko jändrän jökrä dätebare abko Ngöbökwe diandikä jökrä mento juankäre ngwarbe kä mrä angwane abko Ngöböta mike gare nie. Ne aisete jändrän jökrä dätebare abko Ngöbökwe diandikä amne jändrän ñan diandrekä kä kاینbti abko erere rabi kärekäre aibe rabi mda.

<sup>28</sup>Amne kä ye kánti Ngöböta gibrane, ye ñan raba denkätä jire abko Ngöböta bien nie amne rabi kärekäre nikrä. Yebtä abko, ari kuin niere Ngöböye amne ari Ngöbö käkitekä. Erere arato, ari Ngöbö mike ütiäte jae niara jürä ngwiane kwärä, Ngöbö tö ie, ye kwrere ari nuene, <sup>29</sup>ñobtä ñan angwane Ngöbö nikwe abko krübäte amne ñukwä jutra krübäte kwrere, käkwe jändrän jökrä amne ni jökrä niara rüere juandi ngwarbe.

### Kukwe mrä

**13** <sup>1</sup>Ne aisete, munta ja tarere, ye kwrere munkwe ja tare janknu ni ja mräkäre tä ja tarere ye kwrere. <sup>2</sup>Erere arato, ni menteni rüka mun kánti angwane, munkwe ka ngäbti kuin, ñobtä ñan angwane ni kabtä ngäbti kuin kore ni ruäre käkwe angele Ngöbökwe kani ngäbti ja juete abko ñan nämane gare ietre. <sup>3</sup>Mdakäre abko, tödekabtä Jesubti ni ruäre tä ngite kä teri, ye munkwe ngwian ruentari tare jae amne munta ngite siba ben raba ruen munye, käkwe die mika. Erere arato, tödekabtä Jesubti ni ruäre mikani ja tare nike kri krübäte, ye munkwe ngwian töre jae amne munta ja tare nike siba ben raba ruen munye, käkwe die mika.

<sup>4</sup>Mdakäre abko, mun merire brare gure gure käkwe ja mika ütiäte jae kwärikwäri amne munkwe nüna era metre jabe kwärikwäri, ñobtä ñan angwane ni gure, akwa tädre ja mike gure bati bati abko Ngöbökwe mikadi ja ngie nuen. Erere arato, ni merire brare ja mikaka ngite bätäkä ngwarbe jabe kwärikwäri abko Ngöbökwe mikadi ja ngie nuen arato.

<sup>5</sup>Mdakäre abko, munkwe ñan ngwian tare dikaro amne jändrän ño ño tä munkwe, ye abko käi ngwian nuäre jabtä munkwe, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe niebare krörö:

Tikwe ñan ma mikadrete jire chi kaibe amne, tikwe ñan kä mikadrekä jire chi mabtä,

Deuteronomio 31.6

niebare Ngöbökwe. <sup>6</sup>Ye mden kisete, nikwe tödekadre kwatibe Ngöböbti, käkwe niedre krörö:

Ti Dänkien Ngöbö abko ti die mikaka, aisete nire nire tö raba kukwe nuein blo ti rüere abko jürä ñakare tibtä,

Salmos 118.6-7

ni rabadre niere.

<sup>7</sup>Mdakäre abko, nire nire käkwe ji ngwiani mun käne, käkwe Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mikani gare munye, ye abko munkwe ngwianta töre jae. Nitre mun jie ngwianka ye käkwe nünabare ño mun okwäbti, amne tödekani ño Ngöböbti kwe, yebtä munkwe töbika ja käne amne munkwe nüna niaratre kwrere. <sup>8</sup>Jesukristo abko nämanena jändrin, ara tä mtare amne ara tädi kärekäre. <sup>9</sup>Ne aisete ni mda jata kukwe mda bä jene dirire munye, ye jiebtä mun ñan rankwa. Ye abko, kukwe ükaninte mröbtä, yebtä abko ni ruäre tä dirire, akwa kukwe ye mikabtä täte ni ñan rabadre ja mike metre Ngöbö ngwärekre, aisete Ngöbö moto kuin käta ni tarere, yebtä ni rabadre nünenkä dite abko bäri kuin, aisete mun ñan rankwa kukwe mda mda jiebtä. <sup>10</sup>Ni tödekaka Jesubti abko kräke Jesu krütani krusobtä, akwa nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre tä sribire ju blitakrä Ngöböbe kanti, ye ñan raba sribi kuin nuenbare Jesukwe krusobtä ye bkäne jire chi, akwa nikrä abko ütiäte.

<sup>11</sup>Mdakäre abko, ju blitakrä Ngöböbe kanti nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien tä niken jändrän ngwarbe däräe ngwena Ngöböye Kä Bäri Demente ni ngite diankakäre mento btä, akwa jändrän kämika nämane kwetre ye abko ngwäkä nämane kukwe juta bäre mento. <sup>12</sup>Ye kwrere arato, Jesu krütani ni ngite diankakäre mento nibtä ja däräe köböire ni mikakäre deme Ngöbökrä angwane, krütani juta Jerusalén bäre mento.<sup>f</sup> <sup>13</sup>Ne aisete, Jesu jänikani juta Jerusalén bäre mento angwane, ni mdakwe mikani ngwarbe jae, ye kwrere ni rikadre Jesube gwaire angwane ni mikadi ngwarbe jae arato, ye ngäbti ari ja mike juto, <sup>14</sup>ñobtä ñan angwane juta nünankrä kärekäre nie ñakare kä nebtä amne, juta mda jatadi btin abko nita näin känene janknu.

<sup>f</sup> 13.12 *krütani juta Jerusalén bäre mento*. Kira, nitre israelita käkwe niaratre ngite mikani jändrän ngwarbebtä, bti jändrän ye juani kwetre juta bäre mento ni ngite ngwiankäre mento bä mikakäre. Ye kwrere Jesu krütani juta bäre mento, niarakwe ni ngite dianinkä mento nibtä ye bä mikakäre. Näke Levítico 4.21; 16.20-28 yebtä.



<sup>15</sup>Ye abko, jändrän bianta kämikakrä Ngöbö käikitakakäre, ye täte ari Ngöbö käikitekä kärekäre Jesukristo köböire. Ngöbö käikitadrekä nikwe ja kadabti, ye abko jändrän bianta Ngöbö käikitakakäre kwrere. <sup>16</sup>Amne jändrän kuin nuendre ni mda mdakrä, ye munkwe ñan käikwitaka jabti, akwa nire nire käta jändrän mdei nike, ye abko ie munkwe jändrän jakwe bian niaratre die mikakrä. Ye abko jändrän bianta Ngöböye kwrere arato, aisete käita nebe nuäre Ngöböbtä.

<sup>17</sup>Mdakäre abko, nitre mun jie ngwianka ye kukwei mika täte munkwe amne dre dre nuemna kwetre munye, yebtä abko munkwe ñan kukwei kita temen, ñobtä ñan angwane niaratre käre tä mun ngibiarebti. Erere arato, nitre mun jie ngwianka käkwe sribibare ño abko niedita jökrä kwetre Ngöböye. Erere arato, kä rabadre nuäre btätre sribire munkrä, abkokäre niaratre kukwei mikadre täte munkwe. Amne munkwe ñan sribi mika tare krübäte niaratre kisete, ñobtä ñan angwane ye ñan rabadre kuin munkrä.

<sup>18</sup>Mdakäre abko, ja ruen ngite ñakare nunye Ngöbö ngwärekre amne nun tö jändrän jökrä nuene kuin metre, aisete munkwe blita Ngöböbe nunkrä. <sup>19</sup>Erere arato, Ngöbö diebti ti rabadre niken ja tuenta jötrö munbe yete, abkokäre munkwe blita bäri Ngöböbe tikrä abko ti tö ribei kisere munye. <sup>20-21</sup>Ngöbö kä jäme bianta nie käkwe ni Dänkien Jesu mikaninta nire. Niara däräie köböire Ngöbökwé kukwe ükaninte btin mda nibe abko rabadre kärekäre. Jesukristo abko obeja ngibiaka kri kwrere, käta ni ngibiare kuin. Ngöbö ye abko käkwe mun mika biare jändrän jökräbtä, niara tö dreye abko mun rabadre nuene kuin täte abkokäre. Amne nun abko btä Ngöbö tö dre dre nuein Jesukristo köböire, ye erere nuendi kwe. Kristo aibe mikadre ütiäte kärekäre nikwe. Abko kore se. Amen.

<sup>22</sup>Mdakäre abko ti mräkätre tikwe, kukwe tikani chi braibe tikwe mun die mikakäre, ne munkwe ka ngäbti ja moto kuinbti abko ti tö ribei munye.

<sup>23</sup>Erere arato, ni mräkä Timoteo kitani ngite kä teri, akwa tikaninante abko ti tö nibi mikai gare munye. Niara rükadre jötrö ti kanti nete angwane, ti näin ngwena siba jabe nebe mun kanti yete basare munye.

<sup>24</sup>Mdakäre abko, nitre mun jie ngwianka tä yete, ye kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ietre tikrä. Erere arato, juta deme Ngöbökwé tä yete, kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ietre. Nitre nünanka Italia nete käta köbö kuin juen mun jökrä kräke yete.

<sup>25</sup>Ngöbökwé ja moto mika kuin mun jökrä kräke amne ja di bian kwe munye. Abko kore se. Ne görä.